

Nr 26.

Aukom till riksdagens kansli den 12 april 1934 kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående avlöning till den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen.

I sitt den 9 februari 1934 avgivna utlåtande nr 5, angående dyrtidstilllägg åt den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen, meddelade bankoutskottet, att till utskottet med skrivelse den 31 januari 1934 från kamrarnas herrar talmän överlämnats ett den 15 december 1933 av riksdagens lönekommitté avgivet betänkande med förslag till ordnande av avlöningsförhållandena för riksdagens personal. I skrivelsen hade herrar talmän omförmålt, att betänkandet behandlats vid talmanssammanträde, till vilket jämväl riksdagsutskottens ordförande samt kanslideputerade blivit kallade. I enlighet med den mening, som vid sammanträdet visat sig vara den förhärskande, hade herrar talmän föreslagit, bland annat, att kommittébetänkandet icke för närvarande måtte föranleda någon riksdagens åtgärd och att således de vid 1933 års riksdag godkända avlöningsbestämmelserna för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m. måtte tillsvidare, i varje fall under 1934 års riksdag, förbli gällande i oförändrat skick.

Utskottet vill erinra, att utskottet i sitt ovanberörda utlåtande nr 5 förklarat sig komma att framdeles under innevarande riksdag avgiva förslag till avlöningsbestämmelser för riksdagens personal, att gälla från och med 1935 års riksdag. Då utskottet nu upptager denna fråga, vill utskottet till en början lämna en redogörelse för det väsentliga av innehållet i lönekommitténs betänkande.

I anslutning till de av 1933 års bankoutskott i utlåtande nr 4 uppdragna riktlinjerna för en revision av gällande avlöningsförhållanden för riksdagens personal har lönekommittén i första hand sökt ernå större enkelhet och enhetlighet i grunderna för beräkning av avlöningen till nämnda personal. På anförda skäl har kommittén vid den sålunda företagna tekniska revisionen av avlöningssystemet utgått från att de avlöningsförmåner, som åtnjuts under 1933 års riksdag, i stort sett böra bibehållas oförändrade. I sådant avseende föreslår kommittén, att hittills å arvoden utgående dyrtidstilllägg avvecklas genom höjning av arvoden med belopp, motsvarande detta tillägg under 1933 års riksdag. För att enhetliga arvoden skola bli gällande inom en och samma lönegrupp skulle vid dyrtidstilläggets inarbetande hänsyn ej tagas till den förhöjning av det samma, som utgått i form av s. k. barutillägg med belopp räknat efter 5 kronor för månad och varje av befattningshavaren underhållet barn. Till utjämnande av den skilljaktighet i lönehänsende, som för närvarande

framträder däri, att dyrtidstillägg å samma grundarvode kan — på grund av bestämmelsen att detta tillägg skall med viss maximering beräknas å sammanlagda avlöningen i riksdagstjänst och statstjänst — utgå med olika belopp, alltefter storleken av avlöningen i statstjänst, skulle vidare arvodel för samtliga befattningshavare i en och samma lönegrupp fastställas till belopp, som för det stora flertalet befattningshavare i gruppen innebure minsta möjliga förändring i jämförelse med de år 1933 utgående arvodena.

I ett fall, nämligen beträffande kamreraren hos statsutskottet, föreslår kommittén en arvodesförhöjning, uppgående till 48 kronor i månaden.

Enligt kommitténs förslag skulle samtliga arvoden beräknas per månad. För närvarande förekommer detta beräkningssätt endast i fråga om sekreterare, medan övrig personal åtnjuter dagarvode. Vid beräkning av arvode för del av månad skulle denna alltid räknas till 30 dagar.

Enligt gällande avlöningsbestämmelser må följande tjänstemän, därest de äro innehavare av statstjänst, nämligen sekreterarna hos kamrarna och i de ständiga utskotten, fyra notarier med sekreterargörömmål i statsutskottet och en dylik notarie i vart och ett av de övriga ständiga utskotten samt kamreraren i statsutskottet, — utöver arvode jämte därå belöpande dyrtidstillägg — åtnjuta ersättning med två tredjedelar av vad vederbörande befattningshavare visat sig hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av de till statstjänsten hörande löneförmånerna. Medan fyra av kommitténs sju ledamöter velat bibehålla denna ersättning, föreslå övriga tre ledamöter i en vid betänkandet fogad *reservation*, att denna löneförmån indrages, därvid emellertid viss compensation för den därav föranledda löneminskningen skulle beredas vederbörande genom förhöjning av nu utgående arvoden (inklusive dyrtidstillägg därå, beräknat till 90 kronor i månaden) med följande belopp, nämligen för sekreterare hos kammare och hos statsutskottet med 170 kronor, för sekreterare i övriga ständiga utskott med 160 kronor och för notarie med sekreterargörömmål med 135 kronor, allt för månad räknat. Till kamreraren hos statsutskottet, för vilken, såsom framgår av ovanstående, i annat sammanhang ifrågasatts en viss arvodesförhöjning, föreslås därutöver icke någon förhöjning såsom compensation för indragning av rätten till ersättning för mistad avlöning i statstjänst.

De sålunda föreslagna arvodena skulle för de å nu ifrågavarande befattningar senast anställda statstjänstemännen vid fortsatt anställning hos riksdagen innebära en större eller mindre lönereducering. Till undvikande härav och för att underlätta övergången till det nya avlöningssystemet föreslås i reservationen, att de vid 1933 års riksdag anställda tjänstemän, som då uppbure ersättning för mistad avlöning i statstjänst, skulle vid fortsatt anställning å respektive befattningar äga rätt till ersättning med två tredjedelar av mistade löneförmåner i statstjänst, dock sammanlagt högst till vissa för en var av dem angivna belopp för riksdag, så beräknade att desamma, jämte den föreslagna arvodesförhöjningen, motsvarade vad befattningshavarna under de senaste riksdagarna i genomsnitt åtnjutit i ersättning av förevarande art. Enligt reservanternas förslag — liksom även enligt kommitténs förslag — skulle med statstjänstemän i fråga om rätt till ersättning för mistade avlöningsförmåner likställas assessorn i överståthållarämbetet för uppbördsärenden Gustaf Leijonmarck, vilken under en följd av år tjänstgjort såsom sekreterare hos bevillningsutskottet och därvid genom särskilt, årligen fattat beslut av riks-

dagen tillerkänts sådan ersättning, att utgå efter samma grunder som till statstjänstemännen.

De av kommittén ävensom av reservanterna inom kommittén föreslagna arvoden framgå av följande sammanställning, i vilken jämväl meddelas uppgift å nu utgående arvoden m. m.

Befattning	1933 års avlöningsbestämmelser		Kommitténs förslag		Reservanternas förslag			
	Månadsarvode resp. dagarvode (exkl. dyrtidstillägg)	Motsvarande för månad om 30 dagar (inkl. dyrtidstillägg efter 20 %, dock ej barntillägg)	Månadsarvode (utan rätt till dyrtidstillägg)	Motsvarande per dag	Månadsarvode (utan rätt till dyrtidstillägg)	Motsvarande per dag		
	Månadsarvode							
Sekreterare hos kammare	1,000: —	¹ 1,090: —	³ 1,089: —	36: 30	1,260: —	42: —		
Sekreterare hos statsutskottet		² 1,200: —						
Sekreterare hos annat ständigt utskott än statsutskottet	800: —	¹ 890: — ² 960: —	³ 888: —	29: 60	1,050: —	35: —		
Notarie med sekreterargöromål	Dagarvode 20: —	¹ 690: — ² 720: —	³ 690: —	23: —	825: —	27: 50		
Notarie (stomnotarie) hos kammare } Förste stenograf	22: —	792: —	780: —	26: —	Samma belopp som enligt kommitténs förslag			
Stenograf	18: —	648: —	648: —	21: 60				
Förste kanslist	17: —	¹ 600: —	³ 648: —	21: 60				
Kamrerare hos statsutskottet	15: —	540: —	540: —	18: —				
Kanslist, tillika registrator } Registrator	14: —	504: —	504: —	16: 80				
Notarie utan sekreterargöromål hos ständigt utskott								
Korrekturläsare	13: —	468: —	468: —	15: 60				
Kanslist	12: —	432: —	432: —	14: 40				
Förste vaktmästare hos kammare } Postvaktmästare hos kammare	11: 50	414: —	414: —	13: 80				
Förste vaktmästare hos statsutskottet } Vaktmästare i riksdagens kansli								
Annan vaktmästare	9: 50	342: —	342: —	11: 40				
Vaktmästarbiträde	4: 50	162: —	162: —	5: 40				
	Månadsarvode							
Sekreterare hos tillfälligt utskott } Sekreterare i riksdagens kansli	300: — (dock högst 1,200: — för riksdag.)	360: —	360: — (dock högst 1,440: — för riksdag.)	12: —				
Särskild ersättning, utöver arvode, åt tjänsteman, som utses att biträda sekreterare hos kammare	150: — dock sammanlagt högst 750: — för månad	180: —	180: — dock sammanlagt högst 900: — för månad					

¹ För statsanställd befattningshavare. Till sådan utgår härjämte viss ersättning för mistad avlöning i statstjänst.

² För ej statsanställd befattningshavare.

³ Till statsanställd befattningshavare skulle dessutom utgå viss ersättning för mistad avlöning i statstjänst.

Anm. De arvoden m. m., som enligt av kommittén och av reservanterna föreslagna övergångsbestämmelser skulle utgå till innehavarna av vissa högre befattningar hos riksdagen, äro ej upptagna i sammanställningen härövan.

Kommittén har i särskild bilaga, betecknad bilaga C, till sitt betänkande intagit förslag till avlöningsbestämmelser för riksdagens personal, varjämte reservanterna inom kommittén i bilaga till reservationen likaledes framlagt förslag till sådana bestämmelser. Beträffande innehållet i dessa förslag liksom i betänkandet i övrigt får utskottet hänvisa till betänkandet, vilket utdelats till riksdagens ledamöter.

I detta sammanhang får utskottet anmäla, att kamrarnas herrar talmän med skrivelse den 17 mars 1934 till bankoutskottet överlämnat en från riksdagens kanslideputerade till herrar talmän avläten skrivelse med framställning om beredande av ersättning åt biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet.

Riksdagens kanslideputerade hava i ärendet anført följande:

»Genom beslut innevarande dag hava kamrarna med bifall till konstitutionsutskottets utlåtande nr 4 givit kanslideputerade i uppdrag att låta uppsätta och till kamrarnas godkännande överlämna förslag till riksdagsbeslut att av kamrarnas ledamöter för varje riksdag underskrivas.

Genom förevarande beslut bortfaller sålunda en förutsättning för utformningen av de avlöningsbestämmelser, som framlagts genom riksdagens besparingskommittés betänkande av den 20 december 1932 och det betänkande av riksdagens lönekommitté, som avgivits den 15 december 1933 och föranlett kanslideputerades yttrande den 23 januari innevarande år. Jämligt § 6 i 1923 års avlöningsbestämmelser hava kanslideputerade jämväl lämnats befogenhet att vid slutet av varje lagtima riksdag använda högst 500 kronor till biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet. Med stöd av sistberörda stadgande hava kanslideputerade utanordnat år 1930 500 kronor, år 1931 400 kronor samt år 1932 500 kronor. För år 1933, då på grund av riksdagens särskilda beslut likaledes riksdagsbeslut skulle upprättas, hava kanslideputerade efter erhållet bemyndigande även utanordnat 500 kronor till biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet.

Då det av riksdagen nu fattade beslutet om riksdagsbeslutets upprättande skall äga tillämpning ej blott för innevarande riksdags del utan jämväl för framtiden, få kanslideputerade härmed hemställa, att herrar talmän behagade föranstalta därom, att bestämmelser i anledning av riksdagens sålunda fattade beslut jämväl varda inarbetade i avlöningsbestämmelserna, och få kanslideputerade därvid hemställa, att beloppet av den ersättning, som må utanordnas till biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet, i enlighet med vad stadgats i § 6 av 1923 års avlöningsbestämmelser bestämmas till 500 kronor.»

Kamrarnas herrar talmän hava i sin ovanberörda skrivelse meddelat, att förevarande fråga behandlats vid den 17 mars 1934 hållet talmanssammanträde, i vilket de ständiga utskottens ordförande och kanslideputerade deltagit. I överensstämmelse med den mening, som därvid gjorde sig gällande, hava herrar talmän föreslagit, att bestämmelser måtte meddelas därom, att kanslideputerade skola äga att vid slutet av varje riksdag använda högst 500 kronor till biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet.

Det för riksdagens personal för närvarande gällande avlöningssystemet är i flera avseenden mindre tillfredsställande och onödigt komplicerat. Ersättningen till tjänstemännen utgår i form av arvoden, å vilka dyrtidstillägg beräknas, varjämte för innehavarna av vissa högre befattningar, därest de äro statsjänstemän, tillkommer särskild ersättning för viss del av de avlöningsförmåner i statstjänsten, som vederbörande avstått på grund av riksdagstjänstgöringen. Med avseende å dyrtidstillägget, som sedan 1933 års riksdag utgått med 20 procent å arvodena och för vilket i övrigt grunderna för sådant tillägg vid icke reglerade verk tillämpas, gäller en maximeringsbestämmelse, enligt vilken dyrtidstillägg ej må utgå å belopp, varmed sammanlagda avlöningen för månad i riksdagstjänst och statstjänst överstiger 1,150 kronor. Bestämmelserna om ersättning för mistad avlöning och om dyrtidstilläggets maximering äro ägnade att försvåra en överblick av de löneförmåner, som innehavarna av särskilt de högre befattningarna hos riksdagen åtnjuta. I en och samma lönegrupp kunna sålunda — fränsett de med dyrtidstillägget kombinerade barntilläggen — olika avlöningsbelopp utgå till olika befattningshavare beroende på om vederbörande är statstjänsteman eller icke och i förstnämnda fall dessutom beroende på storleken av avlöningen i statstjänst och den omfattning, i vilken ledighet från statstjänsten erfordras.

Enligt utskottets mening böra arvodena till riksdagens personal så avvägas, att de utan varje som helst tillägg utgöra skälig ersättning för befattningshavarnas arbete. Samma arvode bör sålunda utgå, vare sig innehavaren av en befattning är statstjänsteman eller icke eller är statstjänsteman i högre eller lägre grad. För vinnande av detta syfte bör, såsom riksdagens lönekommitté föreslagit, i första hand dyrtidstillägget avvecklas genom dess inarbetande i arvodena. Med hänsyn till att det här är fråga om uppdrag av tillfällig art under viss kortare tid av året, torde ett beslut i sådan riktning icke rimligen kunna bli bindande för statsmakterna vid ett ställningstagande till frågan om dyrtidstillägg till statens tjänstemän m. fl. Utskottet förordar därför lönekommitténs förslag i denna del, vilket innebär, att arvodena — med de jämkningar, för vilka ovan redogjorts — skola förhöjas med belopp, motsvarande de nu utgående dyrtidstilläggen, samt därjämte för samtliga befattningshavare beräknas för månad. Likaledes biträder utskottet kommitténs förslag om förhöjning av arvodet åt kamreraren i statsutskottet. För att ernå ett i möjligaste mån enkelt och enhetligt lönesystem tillstyrker utskottet vidare det av reservanterna inom kommittén framlagda förslaget till avveckling av den ersättning för mistad avlöning i statstjänst, som nu utgår till innehavarna av vissa befattningar hos riksdagen. Såvitt utskottet kunnat finna, böra de av reservanterna för dessa befattningar ifrågasatta förhöjda arvodesbeloppen kunna säkerställa en god rekrytering av dessa befattningar. Skulle emellertid i en framtid svårigheter härutinnan uppkomma, synes lämpligen avväg-

ningen av ifrågavarande avlöningsbelopp då böra upptagas till av förhållandena betingad förnyad omprövning.

Utskottet ansluter sig vidare i princip till reservanternas förslag till övergångsanordning, varigenom de befattningshavare, som varit i åtnjutande av ersättning för mistade avlöningsförmåner, skulle vid fortsatt anställning hos riksdagen bibehållas vid denna förmån. Den i ämnet erforderliga bestämmelsen synes emellertid böra givas en delvis annan innebörd än reservanternas ifrågasatt. I första hand betingas detta därav, att de nya avlöningsbestämmelserna äro avsedda att tillämpas först från och med 1935 års riksdag i stället för — såsom reservanternas förutsatt — från och med 1934 års riksdag. Övergångsanordningen bör därför avse vid sistnämnda riksdag anställda befattningshavare. Reservanternas förslag i fråga om ersättningens maximering torde vidare icke fullt rättvist avväga storleken av den ersättning, som bör utgå i de olika fallen, enär förhållandena under de senaste riksdagarna icke alltid kunna sägas vara utslagsgivande för den utsträckning, i vilken ledighet under kommande riksdagar måste förekomma. Den med maximeringen åsyftade begränsningen av ersättningen torde på ett smidigare sätt kunna ernås genom en nedsättning av ersättningens storlek från två tredjedelar till hälften av de mistade avlöningsförmånerna. Genom denna nedsättning skulle vederbörande komma i åtnjutande av i stort sett samma totala förmåner som enligt reservanternas förslag. Härjämte synes rätten till ersättning böra bibehållas för ifrågavarande tjänstemän även vid befordran till högre befattning hos riksdagen. Med hänsyn till nu angivna förhållanden har utskottet funnit sig böra föreslå, att de befattningshavare, som vid 1934 års riksdag äro anställda i befattningar, med vilka enligt 1933 års avlöningsbestämmelser är förenad rätt till ersättning för mistade avlöningsförmåner i statstjänst, må vid fortsatt anställning hos riksdagen i samma befattning eller i annan befattning, med vilken är förenad dylik rätt, utöver av utskottet föreslagna arvoden uppbära ersättning med hälften av vad befattningshavarna visat sig hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av till innehavd statstjänst hörande avlöningsförmåner. Enahanda förmån synes jämväl böra tillkomma sekreteraren hos 1934 års bevillningsutskott, vilken jämlikt särskilt beslut av riksdagen tillerkänts ersättning för mistade avlöningsförmåner enligt samma grunder, som gälla för statstjänstemän.

Den av utskottet sålunda förordade bestämmelsen torde lämpligen böra såsom en övergångsbestämmelse fogas till de nya avlöningsbestämmelserna.

Såsom ovan framhållits, hava kamrarnas herrar talmän i anledning av framställning av riksdagens kanslideputerade hemställt, att bestämmelser måtte meddelas därom, att kanslideputerade skola äga att vid slutet av varje riksdag använda högst 500 kronor till biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet. Utskottet tillstyrker detta förslag. Med hänsyn till att en förenklad uppställning av riksdagsbeslutet är avsedd att

tillämpas från och med innevarande år, torde enligt utskottets mening kostnaderna för här ifrågavarande arbete i regel kunna begränsas till ett lägre belopp än det föreslagna maximibeloppet.

På grund av vad utskottet härovan anfört, får utskottet föreslå riksdagen godkänna det förslag till avlöningsbestämmelser för riksdagens personal, som framlagts av reservanterna inom riksdagens lönekommitté, dock med de tillägg till dessa bestämmelser, som påkallas dels av utskottets förslag till särskild övergångsbestämmelse angående ersättning till vissa befattningshavare för mistade avlöningsförmåner, dels ock av ovanberörda förslag om viss ersättning åt biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet. I enlighet härmed upprättat förslag till avlöningsbestämmelser är såsom bilaga fogat vid detta utlåtande.

Såsom redan antytts, synas de nya avlöningsbestämmelserna böra tillämpas från början av 1935 års riksdag. Särskilt beslut beträffande ersättning till biträde för utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet för 1934 års riksdag torde böra fattas av riksdagen.

Äberopande det anförda hemställer utskottet,

1) att riksdagen, i anledning av riksdagens lönekommittés förslag, må med tillämpning från början av 1935 års riksdag godkänna härvid fogade förslag till avlöningsbestämmelser för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m.;

2) att riksdagen må besluta, att kanslideputerade må äga vid slutet av 1934 års lagtima riksdag använda högst 500 kronor till biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet.

Stockholm den 12 april 1934.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Lindgren, Lindley, Stendahl, Ström i Lidköping, Ernfors, Bjurström* och Bodin;

från andra kammaren: herrar Leffler, Bäcklund, Laurén*, Lovén, Ryberg, Wikström, Ahl och Gustavson i Sala.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga.**Förslag**

till

Avlöningsbestämmelser för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m.**1 §.**

Avlöningen utgår till nedanstående befattningshavare med följande belopp för månad:

hos kamrarna:

Sekreterare	kronor 1,260:—
Notarie (stomnotarie)	» 780:—
Förste stenograf	» 780:—
Stenograf	» 648:—
Förste kanslist	» 648:—
Kanslist, tillika registrator	» 540:—
Kanslist	» 432:—
Förste vaktmästare och vaktmästare, som ombesörjer utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter	» 414:—
Annan vaktmästare	» 342:—

Anmärkning. Därest viss tjänsteman inom kammarens kansli utses av talmannen att vid förfall för sekreteraren bestrida sekreterargöromålen inom kammaren och i övrigt biträda sekreteraren, utgår till sådan tjänsteman, utöver arvode, särskild ersättning med 180 kronor för månad, dock att arvodet jämte berörda ersättning ej må överstiga 900 kronor för månad.

hos statsutskottet:

Sekreterare	kronor 1,260:—
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål	» 825:—
Kamrerare	» 648:—
Registrator	» 540:—
Kanslist	» 432:—
Förste vaktmästare	» 378:—
Vaktmästare	» 342:—

hos konstitutions-, bevillnings-, banko-, första och andra lag- samt jordbruksutskottet:

Sekreterare	kronor 1,050:—
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål	» 825:—
Annan notarie	» 504:—
Kanslist	» 432:—
Vaktmästare	» 342:—
Vaktmästarbiträde	» 162:—

hos tillfälligt utskott:

Sekreterare kronor 360:—,
 vilket arvode dock ej må överstiga 1,440 kronor för riksdag.

i riksdagens kansli:

Sekreterare kronor 360:—,
 vilket arvode dock ej må överstiga 1,440 kronor för riksdag.
 Korrekturläsare » 468:—
 Vaktmästare » 378:—.

2 §.

Arvode beräknas från inträde i tjänstgöring samt utbetalas vid utgången av varje månad och sista gången efter slutad tjänstgöring.

Vid beräkning av arvode för del av månad räknas månaden till 30 dagar.

3 §.

Arvodena upphöra:

för kamrarnas sekreterare, notarien och förste stenograferna samt två kanslister hos vardera kammaren, första vaktmästarna hos kamrarna och de vaktmästare, som ombesörja utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter, ävensom för en vaktmästare hos vardera kammaren, sedan fjorton dagar efter riksdagens avslutande tilländagått;

för en å tryckeriavdelningen anställd vaktmästare, sedan 30 dagar, samt för övriga å riksdagens kanslis tryckeriavdelning anställda tjänstemän och vaktmästare, sedan en tid av 25 dagar efter riksdagens slut förflutit; och

för övrig personal med den dag, då tjänstgöringen för en var av dem slutar.

4 §.

Den efter riksdagens slut för tjänstemännen i tryckeriavdelningen anslagna avlöning, utgörande vedergällning för korrekturläsning samt tillsynen å tryckning och expediering av alla sådana riksdagshandlingar, vilka icke före riksdagens avslutande hinna tryckas och till expedition befordras, med undantag av registret över kamrarnas protokoll och bihanget därtill, får icke utbetalas förr än det ifrågavarande arbetet blivit behörigen fullbordat; och skola vaktmästarna för dem tillagd avlönings åtnjutande vara skyldiga att, så länge tryckningen av riksdagshandlingarna efter riksdagens slut fortgår, förrätta alla de göromål, som därav påkallas.

5 §.

Kanslideputerade äga att vid slutet av varje riksdag använda högst 500 kronor till biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet.

6 §.

Innan sista andelen av här omförmält arvode må utbetalas, skall det vara behörigen styrkt, att vederbörande tjänsteman i föreskriven ord-

ning avlämnat ej mindre de utskottens särskilda arkiv tillhörande böcker och handlingar, som dessa tjänstemän under riksdagen haft om händer, än ock de böcker, som från riksdagens bibliotek blivit till dem utlånade.

7 §.

Vid slutet av varje riksdag må till vardera av de under hela riksdagen i kamrarna anställda förste vaktmästarna och till de kamrarnas vaktmästare, som ombesörja utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter, utbetalas ett belopp av 50 kronor. Därjämte må, jämväl vid slutet av varje riksdag, till en var av de vaktmästare och vaktmästarbiträden, vilka efter klockan elva e. m. tjänstgjort vid aftonplena, utbetalas en extra ersättning av fyra kronor för varje gång sådan tjänstgöring ägt rum.

8 §.

Genom kanslideputerades försorg och på sätt desamma äga närmare bestämma skola upprättas vederbörliga register för varje lagtima riksdag mot av kanslideputerade bestämda arvoden av högst 4,000 kronor för registrens upprättande och korrekturläsning samt högst 500 kronor åt en kontrollant av samma arbete, allt för riksdag, som varar minst fyra månader. För riksdag, som pågår kortare tid, må ifrågavarande arvoden kunna av kanslideputerade minskas i skälighets omfattning.

9 §.

Då inom ständigt utskott behov föreligger att för behandlingen av visst eller vissa ärenden tillkalla utom utskottets kansli stående person att biträda utskottet ävensom då fråga är om ersättning åt tjänstemän och betjante i särskilt eller sammansatt utskott, skall utskottet beträffande ersättning åt sålunda tillkallat biträde eller sålunda anställd kanslipersonal inhämta kanslideputerades yttrande, innan hos kamrarna förslag i ämnet avgives.

10 §.

Ovanstående bestämmelser förbliva gällande, intill dess riksdagen anordnande beslutar.

Övergångsbestämmelse.

Den, som vid 1934 års riksdag är anställd i befattning såsom sekreterare hos kammare eller hos ständigt utskott, såsom notarie med sekreterargöromål eller såsom kamrerare hos statsutskottet, med vilken enligt 1933 års avlöningsbestämmelser är förenad rätt till ersättning för mistade avlöningsförmåner i statstjänst, må vid fortsatt anställning hos riksdagen i samma befattning eller i annan befattning, med vilken enligt nämnda avlöningsbestämmelser är förenad dylik rätt, utöver arvode enligt 1 § härövan, uppbära ersättning med hälften av vad han visat sig hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av till innehavd statstjänst hörande avlöningsförmåner; skoland ersättning, varom nu förmåles, utbetalas vid utgången av varje månad och sista gången efter slutad tjänstgöring.

RIKSDAGENS LÖNEKOMMITTÉ

B E T Ä N K A N D E

AVGIVET

DEN 15 DECEMBER 1933

STOCKHOLM 1934
ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

Till Riksdagen.

Med bifall till förslag av bankoutskottet i dess utlåtande nr 4 uppdrog 1933 års riksdag åt fullmäktige att, med beaktande av vad utskottet i utlåtandet anfört, låta verkställa utredning i syfte att ernå ett mera ändamålsenligt ordnande av avlöningsförhållandena för riksdagens personal.

Med anledning härav beslöto fullmäktige den 18 maj 1933 att för verkställande av ifrågavarande utredning tillsätta en av sju ledamöter bestående kommitté.

Sedan denna kommitté, som antog benämningen Riksdagens lönekommitté, den 15 december 1933 avgivit betänkande i ämnet, få fullmäktige härmed till riksdagen överlämna betänkandet.

Stockholm den 4 januari 1934.

KARL HILDEBRAND.

ERIC HALLIN.

AXEL LINDQVIST.

John Hägglund.

Till Herrar Fullmäktige i riksgäldskontoret.

Med bifall till förslag av bankoutskottet i dess utlåtande nr 4 uppdrog 1933 års riksdag åt herrar fullmäktige att, med beaktande av vad utskottet i utlåtandet anfört, låta verkställa utredning i syfte att ernå ett mera ändamålsenligt ordnande av avlöningsförhållandena för riksdagens personal.

Med anledning härav beslöto herrar fullmäktige den 18 maj 1933 att för verkställande av ifrågavarande utredning tillsätta en kommitté och utsågo till ledamöter av denna ledamöterna av riksdagens första kammare, f. d. borgmästaren K. E. von Geijer, tillika ordförande, och redaktören O. H. Åkerberg, ledamöterna av riksdagens andra kammare, riksgäldsfullmäktigen G. H. Andersson, lantbrukaren J. Nilsson och konduktören H. K. V. Bäcklund samt statskommissarien A. G. Thorstenson och kanslirådet G. H. Berggren. Sedan herr von Geijer av sjukdom blivit förhindrad att tillsvidare deltaga i kommitténs arbete, utsågo herrar fullmäktige den 19 oktober 1933 herr Andersson att under herr von Geijers sjukdom vara vice ordförande samt ledamoten av riksdagens andra kammare, förste kontoristen E. G. E. Eriksson att vara ledamot av kommittén.

Kommittén, som antagit benämningen Riksdagens lönekommitté, har såsom sekreterare anlitat revisorn i riksgäldskontoret S. O. Widlund.

Nuvarande avlöningsförhållanden för riksdagens personal.

Ersättning till personalen hos riksdagens kamrar, utskott och kansli utgår i form av månads- eller dagarvode, varå dyrtidstillägg beräknas. Till innehavare av ett antal mera kvalificerade befattningar utgår härjämte, därest befattningshavarna äro statstjänstemän, viss ersättning för de avlöningsförmåner i statstjänsten, som måste avstås på grund av riksdagstjänstgöringen.

Vad först angår arvodesbeloppen äro dessa angivna i 1 § av särskilda, av riksdagen fastställda avlöningsbestämmelser för personalen hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m. Sin nuvarande lydelse erhöilo dessa bestämmelser genom beslut av 1933 års riksdag, och de skola gälla, intill dess riksdagen annorlunda beslutar. Det då fastställda avlöningsreglementet är intaget såsom *Bilaga A* vid detta betänkande. För flertalet befattningar hava arvoden — på sätt närmare framgår av den i *Bilaga B* lämnade översikten — varit oförändrade alltsedan år 1919, då

samtliga arvoden icke oväsentligt höjdes. Arvodesbeloppen hava varit underkastade revision vid 1923 och 1933 års riksdagar, båda gångerna efter det enligt beslut av riksdagen utredning i ämnet verkstälts genom särskilda av herrar fullmäktige utsedda kommittéer, 1922 års lönekommitté och riksdagens besparingskommitté. Vid båda tillfällena befunnos emellertid arvodena i stort sett väl avvägda och endast påkalla vissa mindre betydande jämkningar. Emellertid genomförde 1933 års riksdag i anslutning till förslag av riksdagens besparingskommitté vissa indragningar av personal hos kamrarna, vilka indragningar i och för sig samt med hänsyn jämväl till riksdagens stegrade arbetsbörda måste anses motsvara en viss lönesänkning för personalen.¹ Riksdagen ansåg sig icke i vidare mån än genom nu berörda ändringar skett böra ingå på frågan om arvodenas storlek utan fann, likaledes i anslutning till förslag av besparingskommittén, den ytterligare minskning av avlöningsförmånerna, vilken syntes påkallad av tidsläget, lämpligast böra ske genom reducering av dyrtidstillägget.

Alltsedan år 1917 har riksdagens personal genom årliga beslut av riksdagen kommit i åtnjutande av dyrtidstillägg å sina arvoden. Sedan sådant tillägg under riksdagarna 1917—1920 utgått efter särskilda grunder, bestämdes vid 1921 års riksdag, att dyrtidstillägg skulle utgå enligt de grunder, som fastställts för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Enligt dessa grunder gällde i fråga om avlöning, som utgjorde mer än 1,250 kronor i månaden, att dyrtidstillägg icke utgick å den del, som översteg nämnda belopp. För beräkning av dyrtidstillägget åt de befattningshavare hos riksdagen, som tillika åtnjoto dyrtidstillägg å statstjänst, sammanräknades de avlöningsförmåner, som uppbyros från statsverket och från riksdagen, och uppbars dyrtidstillägget å sammanlagda avlöningsbeloppet med angivna maximibegränsning. Efter samma grunder beräknades dyrtidstillägg åt riksdagens personal under 1922 och 1923 års riksdagar.

Enligt kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) fastställdes maximibeloppen för den avlöning, varå dyrtidstillägg fick utgå, till 650 kronor vid oreglerat verk och 800 kronor vid reglerat verk. Emellertid beslöt 1924 års riksdag — som ansåg, att en tillämpning av den sålunda föreskrivna maximibegränsningen för dyrtidstillägget skulle bli mindre rättvis för vissa grupper av riksdagens personal på grund av den förskjutning i avlöningsbeloppen, som därigenom skulle uppkomma, och väsentligen rubba proportionen mellan avlöningarna för sagda personal — att tidigare gällande maximum av 1,250 kronor för sammanlagda avlöningsförmåner, varå dyrtidstillägg kunde utgå, skulle bibehållas. I övrigt skulle för riks-

¹ De av 1933 års riksdag vidtagna personalindragningarna och jämkningarna i arvodesbeloppen beräknades av bankoutskottet medföra en besparing i riksdagskostnaderna å 33,000 kronor.

dagens personal tillämpas samma bestämmelser, som gällde för statens befattningshavare vid icke reglerade verk. Efter samma grunder utgick enligt beslut av 1925—1932 års riksdagar dyrtidstillägg till riksdagens personal.

Såsom nyss antytts upptog *besparingskommittén* frågan om en reduktion av dyrtidstillägget. Kommittén, som ansåg sig icke kunna ifrågasätta, att denna förmån helt indroges, fann en lämplig reduktion kunna ernås genom införande av en bestämmelse därom, att dyrtidstillägget skulle från och med 1933 års riksdag utgå efter samma procenttal, som gällde för reglerade verk. Detta förslag innebar, att dyrtidstillägget, som vid oförändrade grunder skulle hava utgått efter 28 procent å arvordena, skulle nedsättas till 10 procent. Med hänsyn till att 1932 års riksdag med 100 kronor sänkt det maximibelopp för avlöning å reglerad stats-tjänst, varå dyrtidstillägg högst må utgå, föreslog besparingskommittén vidare en lika stor sänkning av förut gällande maximibelopp å 1,250 kronor för beräkning av dyrtidstillägg åt riksdagens personal. Det högsta belopp, för vilket dyrtidstillägg å sammanlagda avlöningen för månad i riksdagstjänst och statstjänst finge utgå, skulle sålunda enligt kommitténs förslag utgöra 1,150 kronor.

Frågan om dyrtidstillägg åt personalen hos 1933 års riksdag upptogs härjämte i två inom riksdagen väckta *motioner*, nämligen nr 119 i första kammaren av herr *Ekman* och nr 350 i andra kammaren av herr *Lundquist* i Rotebro. I dessa motioner hemställdes, att dyrtidstillägget måtte utgå enligt de för icke reglerade verk gällande grunderna, dock med iakttagande av det av besparingskommittén föreslagna maximibeloppet, 1,150 kronor.

Med avseende å den av besparingskommittén föreslagna reduktionen av dyrtidstillägget till riksdagens personal framhöll 1933 års *bankoutskott* — till vilket kommitténs betänkande och ovanberörda motioner hänvisats — i sitt utlåtande nr 4, att utskottet visserligen funnit skäl kunna anföras mot en åtgärd, varigenom riksdagens egen personal skulle i fråga om ändring i grunderna för dyrtidstillägg behandlas annorlunda än befattningshavare inom statsförvaltningen, vilka under det löpande budgetåret vore tillförsäkrade dyrtidstillägg enligt av 1932 års riksdag antagna grunder. Ej heller borde enligt utskottets mening förbises, att vissa grupper av riksdagens tjänstemän genom de under år 1933 vidtagna personalindragningarna fått ökad arbetsbörda. Även med beaktande av nu angivna omständigheter hade utskottet emellertid i likhet med kommittén funnit det vara i nuvarande tidsläge påkallat, att ersättningen till riksdagens personal något reducerades. Lämpligen syntes detta, såsom kommittén föreslagit, böra ske genom beskärning av dyrtidstillägget. Den nedsättning, som kommittén ifrågasatt eller från 28 till 10 procent, syntes emellertid vara alltför långt gående. Utskottet hade funnit sig böra såsom skäligt föreslå, att dyrtidstillägget bestämdes att under 1933 års riks-

dag utgå med 20 procent. Det högsta belopp, å vilket sådant tillägg å sammanlagda avlöningen för månad i riksdagstjänst och statstjänst finge utgå, syntes, såsom kommittén föreslagit, böra fastställas till 1,150 kronor. Beträffande grunderna för dyrtidstilläggets beräkning i övrigt syntes i enlighet med vad hittills tillämpats bestämmelserna för icke reglerade verk böra äga giltighet.

Riksdagen beslöt i överensstämmelse med utskottets förslag. Den besparing i riksdagskostnaderna, som härigenom ernåddes, uppskattades av bankoutskottet till inemot 25,000 kronor.

Vad slutligen angår ovanberörda ersättning för mistade avlöningsförmåner, som utgår till innehavarna av vissa befattningar hos riksdagen, därest dessa äro statstjänstemän, må följande framhållas.

Genom de nya avlöningsbestämmelser, som från och med år 1922 blevo gällande för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, kommo i viss mån strängare regler i tillämpning i avseende å de under dessa bestämmelser fallande tjänstemäns avlöningsförmåner under tjänstledighet för fullgörande av uppdrag hos riksdagen. Medan förenämnda statstjänstemän tidigare i regel åtnjutit, där de icke fått utan vidare med sina statstjänster förena ifrågavarande befattningar, hel eller partiell tjänstledighet och därunder i allmänhet haft att avstå å respektive ordinarie tjänster för tiden för ledigheten löpande tjänstgöringspenningar (d. v. s. ungefär en tredjedel av avlöningen), stadgades från och med år 1922, att i fall av tjänstledighet av angiven orsak för befattningshavare vid nyreglerat verk hela lönen skulle avstås. Då det syntes billigt, att ersättning i någon form bereddes statstjänstemännen för vad de på grund av sin riksdagstjänstgöring nödgats avstå av sina ordinarie löner, löstes vid 1922 års riksdag denna fråga provisoriskt på så sätt, att samtliga tjänstemän, som voro innehavare av statstjänster, erhöilo ersättning med två tredjedelar av vad de visat sig faktiskt hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av den till statstjänsten hörande lönen, samt att särskild ersättning för mistade löneinkomster tillkom vaktmästare, som innehade statstjänst, i den mån de styrkte, att de nödgats i och för riksdagstjänstgöring under år 1922 avstå större del av sina fastställda löneförmåner i statstjänst än under motsvarande del av riksdagstjänstgöring år 1921 varit förhållandet. Skillnaden mellan tjänstemännen och vaktmästarna i berörda hänseende var betingad därav, att arvoden till de senare hade fastställts med avseende därå, att de av sin statsavlöning plägat avstå väsentligt större del — i regel allt utom ålderstillägg — än vad fallet var beträffande tjänstemännen, vilka förut i regel förpliktats avstå allenast tjänstgöringspenningarna.

I samband härmed beslöt 1922 års riksdag, att genom herrar fullmäktiges försorg skulle — i samband med ovan först berörda revision av 1919

års avlöningsbestämmelser — åvägabringas utredning rörande definitivt ordnande av frågan om ersättning till riksdagens personal för mistade löneinkomster av statstjänst. I sitt i ämnet den 27 november 1922 avgivna yttrande, vilket finnes tryckt såsom bilaga till 1923 års riksdags kansli-deputerades memorial nr 2, anförde 1922 års lönekommitté beträffande frågan om ersättning för mistade avlöningsförmåner i huvudsak följande.

»Då det gäller att bedöma denna ersättningsfråga, kunna, såvitt kommittén ser saken, tre olika lösningar diskuteras.

En anordning, som vid första påseendet kan synas möjlig, är den, att den statsanställda personalen, som tjänstgör hos riksdagen, icke skulle beredas någon särskild ersättning för de löneförmåner, vederbörande nödgats avstå i sin statstjänst. Den ekonomiska förlust, vederbörande härigenom komme att vidkännas, skulle antingen kunna kompenseras genom höjda arvodesbelopp eller ock lämnas utan varje slag av compensation. Den förra anordningen — en kompensering med höjda arvodesbelopp för de statsanställda — skulle emellertid föranleda, utom en väsentlig omredigering av arvodesstaten, ett till synes omotiverat särskiljande mellan sådana befattningshavare, vilka äro innehavare av statstjänster, och sådana, vilka ej äro statstjänstemän, med högre arvodesiffror för de förra än för de senare. Vidtoges av nu angivna orsak en generell förhöjning av arvodena för all riksdagens kanslipersonal, skulle arvodesförhöjningar ifrågakomma, där de icke kunde anses vara av omständigheterna betingade. Frånsett de lönetekniska svårigheter, som härmed äro förenade, synes en dylik utväg icke vara tillräddig. Skulle man åter tänka sig ett borttagande av all ersättning utan att någon compensation lämnas, torde med sannolikhet kunna förutses, att just till de befattningar, där den i statstjänsten vunna erfarenheten är för riksdagen nyttig och önskelig, någon kompetent sökande icke skulle anmäla sig, eller med andra ord att riksdagen skulle gå miste om de kvalificerade statstjänstemän, vilkas biträde erfarenheten visat hava varit för riksdagens arbeten synnerligen gagneligt. Den sålunda antydda utvägen med borttagande av all ersättning vare sig med eller utan särskild compensation anser kommittén icke lämpligen böra beträdas.

En annan möjlighet, som inom kommittén diskuterats, har varit att definitivt fastställa det vid 1922 års riksdag beslutade provisoriet, nämligen beredande av ersättning i viss utsträckning åt all statsanställd personal. Goda skäl kunna ock anföras för en dylik anordning. Men å andra sidan lämnar dock ett dylikt system rum för vissa anmärkningar, särskilt på grund av den starkt generaliserade form, varmed det tillämpats. En följd av denna generalisering har blivit, att systemet kan i vissa fall medföra ett obehörigt gynnande av de statsanställda framför den övriga hos riksdagen tjänstgörande icke statsanställda personalen. Det avser nämligen att åt alla statsanställda bereda en förmån, som väl är berättigad i avseende å vissa befattningar inom riksdagen men saknar samma grund av berättigande i avseende å andra.

Kommittén har vid närmare överbäggande av spörsmålet ansett sig, med avvisande av nu antydda utvägar, böra till skärskådande upptaga en tredje möjlighet till frågans lösning. Denna innebär, att till innehavare av vissa befattningar inom riksdagen — framför allt utskotten — ersätt-

ning skulle i viss utsträckning beredas, medan för andra befattningshavare någon ersättning icke skulle ifrågakomma.

Det torde ej förnekas, att riksdagen vid sitt arbete har fördel av att äga tillgång till stats tjänstemän. Den erfarenhet och rutin i administrativa angelägenheter och den sakkunskap på förvaltningens skilda områden, som hos statstjänstemännen i regel förefinnes, underlättar och befördrar riksdagsarbetets jämna gång, och framträder detta särskilt vid det mera kvalificerade arbetet inom de ständiga utskotten, som jämväl i regel hittills anlitat äldre, i statsförvaltningen betrodda tjänstemän i ansvarsfullare ställning. Att erhålla dessas biträde måste anses vara för riksdagen av gagn, och synes riksdagen för detta ändamåls vinnande böra i viss utsträckning bereda dem ersättning för vad de å sina statstjänster gå i mistning på grund av tjänstgöringen hos riksdagen.

Vad nu sagts innebär icke någon underskattning av vare sig andra tjänster inom riksdagen eller de tjänstemän, som beklåda dessa. För de yngre statstjänstemännen innebär emellertid tjänstgöringen hos riksdagen så pass stora förmåner av skilda slag, att redan av detta skäl en sådan ersättning, varom här är tal, ej bör ifrågasättas.

Kommittén finner sålunda fog föreligga att i avseende å ersättningsfrågan skilja statstjänstemännen i två grupper, den ena med och den andra utan ersättning för mistad statslön. Frågan gäller nu att angiva de särskilda befattningar, vilka böra räknas till de olika grupperna.

Kommittén har ansett nödigt, att en så sträng begränsning som möjligt göres i fråga om antalet av dem, vilka skulle komma i åtnjutande av ersättning, och har kommittén därför till denna kategori med ett enda undantag, vartill kommittén här nedan kommer, allenast velat hänföra sådana befattningar, som äro förenade med sekreterargöromål. Hit böra då i främsta rummet räknas sekreterarna i kamrarna och i de ständiga utskotten och vidare sådana notarier i de ständiga utskotten, vilka förätta sekreterargöromål på avdelning. Av dylika notarier finnas för närvarande 4 i statsutskottet — 1 på varje av utskottets fyra avdelningar — samt 1 i vartdera av bevillnings- och jordbruksutskotten. Då jämväl de övriga ständiga utskotten äro i behov av, utom sekreteraren, ytterligare en kvalificerad kanslitjänsteman, åt vilken uppsättande av utlåtanden kan anförtros, bör hit jämväl hänföras 1 notarie med sekreterargöromål i vart och ett av konstitutions-, banko- samt första och andra lagutskotten. Till sist har kommittén även till denna grupp ansett böra hänföras kamreraren i statsutskottet. Visserligen äro med denna befattning sekreterargöromål icke förenade, men å tjänstens innehavare ställas dock sådana anspråk — i väsentlig grad ökade genom budgetårets omläggning — att densamma med fog synes höra till dem, vilkas innehavare skulle åtnjuta ersättning för mistad statslön.

Kommittén har alltså ansett sig böra tillstyrka, att följande tjänstemän, därest de äro innehavare av statstjänst, nämligen sekreterarna hos kamrarna och i de ständiga utskotten, fyra notarier med sekreterargöromål i statsutskottet samt en dylik notarie i vart och ett av de övriga ständiga utskotten ävensom kamreraren i statsutskottet, må åtnjuta ersättning i viss utsträckning för vad vederbörande befattningshavare visat sig hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av de till statstjänsten hörande avlöningsförmånerna. — — —

Vad vidare beträffar normen för beräkning av ifrågavarande ersättning, innebar 1922 års provisorium, att $\frac{2}{3}$ av vad tjänstemannen visat sig

hava avstått av sin statslön skulle av riksdagen ersättas, och hade härvid som utgångspunkt tagits den tillförene å statslönen i regel rådande proportionen mellan lön och tjänstgöringspenningar. Medan tjänstemannen förut åtnjöt dyrtidstillägg jämväl å de avstådda tjänstgöringspenningarna, skall enligt nu gällande dyrtidstilläggsbestämmelser något dyrtidstillägg icke utgå å den del av lönen som avstås. Vid sådant förhållande anser kommittén ersättningen nu böra beräknas efter de avstådda avlöningsförmånerna. Vad angår proportionen $\frac{2}{3}$ har kommittén icke ansett sig böra nu föreslå en rubbning av vad vid 1922 års riksdag härutinnan tillämpats.

Innan kommittén lämnar ersättningsfrågan, vill kommittén allenast erinra, hurusom inom kommittén diskuterats möjligheten av en anordning, varigenom det åsyftade målet att åt riksdagsarbetet förvärva de kvalificerade statstjänstemännen skulle kunna nås utan att utvägen av särskild ersättning behövde anlitas, nämligen den, att i de av riksdagen fastställda avlöningsbestämmelserna arvodesbeloppen för de befattningar, som lämpligen besättas med angivna tjänstemän, a priori sättas jämförelsevis höga. Normen för bestämmandet av dessa arvodesbelopp torde emellertid i så fall böra sökas efter en jämförelse med de högre och högsta lönegraderna inom statsförvaltningen och förmodligen sättas ej obetydligt över dessa. Dylika höga arvodesbelopp äro dock ej alltid betingade av omständigheterna; yngre personer i lägre lönegrader kunna finnas lämpliga. Vidare torde med fog kunna antagas, att vid fastställandet av dylika generella arvodesbelopp desamma icke bleve satta så höga, att icke fara föreläge, att de högst kvalificerade tjänstemännen, som det låge i riksdagens intresse att förvärva, avhölles från att söka befattningar, varom nu är fråga. Härtill kommer svårigheten för att ej säga omöjligheten att efter tid uppskatta det arbete, som är förenat med ifrågavarande tjänster, och att bestämma, hur mycket arbetstid fullgöres eller bör fullgöras å tjänsterummet. I vissa fall kan riksdagstjänsten, i större eller mindre utsträckning, förenas med statstjänst och tjänstemannen sålunda uppbära ersättning från båda hållen. I andra fall åter tager riksdagstjänsten sin innehavares hela tid; och detta kan inträffa med i övrigt likställda tjänster. Tydligt är, att i samma mån en person kan förena båda tjänsterna i samma mån kommer han i gynnsammare ställning i förhållande till den, som får ägna längre tid eller hela sin tid åt riksdagstjänsten, och riksdagens viktigaste tjänstebefattningar höra till sistberörda kategori.

Vad kommittén i det föregående föreslagit torde innebära större smidighet och möjlighet att anpassa sig efter omständigheterna. En ganska säker garanti mot missbruk förefinnes däri, att det ligger i den statsanställdes ekonomiska intresse att taga så kort ledighet från statstjänsten som möjligt, då sådan ledighet måste medföra en något minskad inkomst.»

Kommitténs ifrågavarande förslag godkändes av 1923 års riksdag. Stadgande i ämnet intogs under 4 § i avlöningsbestämmelserna för riksdagens personal och är allttjämt gällande. Erinras må i detta sammanhang, att riksdagens besparingskommitté icke ansåg skäligt föreslå någon ändring i de av 1923 års riksdag fastställda grunderna för ifrågavarande ersättning.

Anmärkningar mot avlöningsystemet.

I förenämnda motion II: 350 uttalades bland annat — efter det vissa ogynnsamma verkningar på den inbördes löneställningen mellan olika tjänster påvisats skola bli en följd av ett genomförande av besparingskommitténs förslag om nedskärning av dyrtidstillägget — att frågan, huruvida och i vilken omfattning en omreglering av lönerna för riksdagens tjänstemän, med beaktande av vars och ens arbete och ansvar, borde göras till föremål för ingående prövning. Vidare antyddes, att bestämmelsen om ersättning för mistade avlöningsförmåner i vissa fall medförde en betydande ojämnhet i avlöningsförmånerna mellan befattningshavare med rätt till sådan ersättning och övriga befattningshavare.

Härmed sammanhängande spörsmål hava närmare utvecklats i en av sekreteraren hos konstitutionsutskottet vid 1933 års riksdag S. Holm den 1 februari samma år dagtecknad promemoria till bankoutskottets presidium i fråga om grunderna för dyrtidstilläggets beräkning för den tillfälliga i riksdagens tjänst anställda personalen m. m. Särskilt med tanke på att konstitutionsutskottet sedan gammalt plägat i sitt kansli anställa yngre eller blivande vetenskapsmän påvisas i promemorian den ogynnsamma löneställning, som icke-statstjänstemän, vilka innehava högre kanslitjänster hos de ständiga utskotten, skulle komma att intaga, därest besparingskommitténs förslag om sänkning av dyrtidstillägget skulle genomföras. Dessa tjänstemän, som icke kunde komma i åtnjutande av den i 4 § i avlöningsbestämmelserna stadgade ersättningen för mistade avlöningsförmåner, skulle genom en sådan åtgärd bli i lönehänseende sämre ställda än icke blott befattningshavare i motsvarande tjänsteställning inom statsförvaltningen, utan även de lägre kanslitjänstemännen hos riksdagen, i den mån dessas befattningar hos riksdagen vore halvtidstjänster eller bisysslor, något som i regel syntes vara förhållandet. En sekreterare eller notarie med sekreterargöromål, som icke vore innehavare av statstjänst, skulle nämligen efter genomförandet av besparingskommitténs förslag i avlöning uppbära mindre än vad en notarie i samma utskott genom förenande av till exempel amanuensjänst vid sidan av riksdagstjänsten lätt kunde erhålla i sammanlagt arvode per månad i stats- och riksdagstjänst. Gjordes en jämförelse mellan de högre befattningshavarna inom riksdagen utan och med $\frac{2}{3}$ ersättning, komme en sänkning av dyrtidstillägget på av kommittén föreslaget sätt att för dessa båda kategorier verka på ett ganska olikartat sätt. Dyrtidstillägget skulle absolut sett reduceras mera för de förra än för de senare, med hänsyn till att tillägget icke utginge på mer än ett visst högsta belopp av sammanlagda lönen i stats- och riksdagstjänst. Detta vore uppenbart orimligt, då likvisst de befattningshavare i riksdagens tjänst, som åtnjöt $\frac{2}{3}$ ersättning för mistade avlöningsförmåner, sammanlagt uppbure betydligt högre arvoden än de befattningshavare i motsvarande tjänsteställning, som icke

komme i åtnjutande av denna förmån. Genomfördes besparingskommitténs förslag, komme sålunda en sekreterare utan $\frac{2}{3}$ ersättning att i genomsnitt erhålla omkring 70 procent mindre i sammanlagt arvode än motsvarande befattningshavare med dylik ersättning och en notarie med sekreterargöromål i den förra ställningen genomsnittligt endast hälften mot liknande befattningshavare i den senare. Det nya systemet skulle till och med leda till att en notarie med sekreterargöromål och med $\frac{2}{3}$ ersättning genomsnittligt skulle komma att erhålla ungefär 50 procent mera i sammanlagda avlöningsförmåner än en sekreterare utan dylik förmån. Systemet syntes bliva så orimligt, att en justering av 4 § i avlöningsreglementet bleve ofrånkomlig. Jämkningsen i paragrafen borde gå ut på att efter första stycket införa ett nytt andra stycke av innehåll, att befattningshavare, som avsåges i första stycket, men icke innehade statstjänst, jämväl skulle erhålla viss extra ersättning. Denna syntes böra beräknas efter något så när liknande grunder som för de befattningshavare, som avsåges i 4 § första stycket, eller lågt räknat till 300 kronor för notarie med sekreterargöromål och 400 kronor för sekreterare, d. v. s. omkring $\frac{2}{3}$ av amanuensarvode respektive andre kanslisekreterarlön.

Holms promemoria har jämte en tabell rörande avlöningarna till vissa tjänstemän hos de ständiga riksdagsutskottet med särskild skrivelse överlämnats till herrar fullmäktige av ordföranden i 1933 års riksdags konstitutionsutskott, professorn C. A. Reuterskiöld för att vara tillgänglig vid nu förevarande utredning.

I sitt ovanberörda utlåtande nr 4 anförde 1933 års bankoutskott, att utskottet icke kunnat undgå det intrycket, att det hittills tillämpade avlöningssystemet i flera avseenden vore mindre tillfredsställande. Särskilt gällde detta i fråga om grunderna för beräkning av dyrtidstillägg, vilka närmast till följd av maximeringsföreskrifterna medförde betydande ojämnheter i tillämpningen, i det att i samband med varje förändring av procenttalet för dyrtidstillägget förskjutningar inträdde i relationen mellan olika befattningshavares avlöningsförmåner. Över huvud taget framstode det som ett önskemål, att avlöningen till riksdagens personal såvitt möjligt fastställdes att utgå efter enklare och mera enhetliga grunder än vad nu vore fallet. I främsta rummet syntes detta enligt utskottets mening böra åstadkommas genom en avveckling av dyrtidstillägget, vilken syntes desto mer naturlig, som det här vore fråga om uppdrag av tillfällig art under viss kortare del av året. Med hänsyn till vad nu anförts funne utskottet, i viss anslutning till vad i motionen II:350 framhållits, önskvärt, att en revision av gällande avlöningsförhållanden för riksdagens personal komme till stånd.

Kommitténs förslag.

De av bankoutskottet för kommitténs arbete uppdragna riktlinjerna gå i första hand ut på större enkelhet och enhetlighet i grunderna för avlöningsarnas beräkning. I anslutning härtill har kommittén inriktat sig på en i huvudsak teknisk revision av gällande avlöningsystem. Denna begränsning av kommitténs uppgift synes vara desto mer naturlig, som frågan om avlöningsförmånernas storlek nyligen prövats av riksdagens besparingskommitté och personalkostnaderna på dess förslag icke oväsentligt nedbringats av 1933 års riksdag genom personalindragningar och reducering av dyrtidstillägget. Lönekommittén har för sin del funnit den vid nämnda riksdag sålunda reducerade lönenivån vara i stort sett väl avvägd. Några erinringar mot den år 1923 bestämda placeringen i lönehänseende av de olika befattningarna hava — fränsett vad som föranledde de vid 1933 års riksdag genomförda jämkningarna — icke framförts. De anmärkningar mot avlöningsystemet, för vilka ovan redogjorts, hava sin grund däri, att den tidigare gällande inbördes lönerelationen mellan olika befattningshavaregrupper befarades komma att på ett icke önskvärt sätt rubbas genom den av besparingskommittén föreslagna ganska kraftiga nedskärningen av dyrtidstillägget. Då riksdagen i sitt beslut i dyrtidstilläggsfrågan emellertid icke sträckte sig så långt som besparingskommittén, föreligger nu ett annat läge än det, varifrån anmärkningarna utgingo. Beslutet har i allt fall medfört en viss förändring i de olika befattningarnas inbördes relation i lönehänseende. Lönekommittén har dock funnit sig icke böra generellt eller beträffande vissa grupper av befattningar förorda vare sig höjning eller sänkning av de senast utgående löneförmånerna i syfte att söka undanröja antydnda olägenheter. Av vikt är emellertid, att för framtiden liknande olägenheter undvikas. På grund av det anförda har det synts kommittén vara lämpligt att vid behandlingen av frågan om lönesystemets förenkling utgå från, att de avlöningsförmåner, som åtnjuts under 1933 års riksdag, i stort sett böra bibehållas oförändrade.

Med avseende å det sätt, på vilket en större enkelhet och enhetlighet i avlöningsarna skulle kunna ernås, är kommittén i likhet med bankoutskottet av den uppfattningen, att detta i främsta rummet bör ske genom en *avveckling av dyrtidstillägget*. Såsom utskottet anført bör sådant tillägg icke lämpligen förekomma i fråga om uppdrag av så tillfällig art och så kort varaktighet som de här ifrågavarande. Från den ställning, kommittén i det föregående intagit till frågan om skälig lönenivå, bör denna avveckling ske genom höjning av gällande grundarvoden med belopp, motsvarande de under 1933 års riksdag utgående dyrtidstilläggen, dock med iakttagande att enhetliga arvoden bliva gällande för samtliga befattningshavare inom en och samma lönegrupp.

Lösningen av denna fråga kompliceras i någon mån genom att nämnda tillägg för flertalet befattningar utgått med olika belopp till olika befattningshavare. Sådana skiljaktigheter hava uppkommit av två olika anledningar. Dels har i vissa fall förhöjning av dyrtidstillägget utgått till befattningshavare, som på grund av försörjningsplikt underhållit barn under 16 år, med belopp räknat efter 5 kronor för månad och varje underhållet barn (s. k. barntillägg). Dels har på grund av bestämmelsen att dyrtidstillägget skall beräknas å sammanlagda avlöningen i riksdagstjänst och stats-tjänst samt högst å ett belopp av 1,150 kronor i månaden, dyrtidstillägg å samma grundarvode hos riksdagen utgått med olika belopp, alltefter storleken av avlöningen i statstjänst. Under 1933 års riksdag utgick sålunda i själva verket dyrtidstillägget (frånsett barntillägget) efter en skala från lägst 9 procent till högst 20 procent av arvodena. Efter sistnämnda procenttal beräknades dyrtidstillägget till samtliga icke statsanställda även som till statsanställda i lägre lönegrader.

Då det gällt att avveckla dyrtidstillägget genom inarbetande av det samma i arvodena under samtidigt beaktande av önskemålet om enhetliga arvoden i så nära anslutning som möjligt till 1933 års lönenivå, har kommittén funnit sig böra bortse från barntilläggen. Ett sådant förfarings-sätt innebär visserligen en försämring i avlöningshänseende för vissa be-fattningshavare men har likväl med hänsyn till kravet på enhetlighet an-setts böra förordas. Det är därjämte endast ett ganska ringa antal befatt-ningshavare, som beröres av åtgärden, vartill kommer, att de ifrågakom-mande beloppen äro jämförelsevis obetydliga. Under 1933 års riksdag be-löpte sig det sammanlagda beloppet av barntilläggen för hela personalen till 215 kronor för månad. — Vad därefter angår den skiljaktighet i löne-hänseende, som varit rådande på grund av maximeringsbestämmelsen för dyrtidstillägget, vill kommittén framhålla, att sådan skiljaktighet vid 1933 års riksdag förelegat, förutom beträffande befattningarna såsom sekrete-rare hos kamrarna och de ständiga utskotten, i fråga om befattningar med dagarvode av 22, 20 och 18 kronor. En lämplig utväg för att ernå enhet-lighet i förevarande fall är enligt kommitténs mening, att arvodena fast-ställas till belopp, som för det stora flertalet befattningshavare i gruppen innebära minsta möjliga förändring i jämförelse med de år 1933 utgående beloppen.

Innan kommittén närmare ingår på frågan om storleken av arvodena, vill kommittén erinra, att enligt nu gällande bestämmelser avlöningen till samtliga sekreterare utgår i form av månadsarvode men till övriga be-fattningshavare såsom dagarvode. Då enligt kommitténs förmenande rim-lig anledning till sådan olikhet icke förefinnes, vill kommittén förorda, att samtliga arvoden beräknas per månad. I samband härmed torde böra bestämmas, att vid beräkning av arvode för del av månad denna alltid bör räknas till 30 dagar. Vid ett bifall härtill erfordras vissa formella

ändringar i avlöningsbestämmelserna, varom kommittén framlägger förslag i det följande. Kommittén har vidare ansett önskvärt, att månadsarvodena fastställas till belopp, som vid delning med 30 komma att motsvara dagarvoden, icke slutande å annat öretal än multipel av 10.

Vid bestämmande av arvodesbeloppen för de olika befattningarna synes först böra såsom en särskild grupp behandlas sådana, som avses i 4 § avlöningsbestämmelserna, nämligen sekreterarna hos kamrarna och de ständiga utskotten samt notarier med sekreterargöromål och kamreraren hos statsutskottet. Av de sammanlagt tjugo befattningar, som tillhöra denna grupp, innehades vid 1933 års riksdag endast tre, nämligen befattningarna såsom sekreterare hos andra kammaren, sekreterare hos konstitutionsutskottet och notarie med sekreterargöromål hos samma utskott, av icke-statstjänstemän, medan övriga sjutton uppehölls av statstjänstemän.¹ De icke statsanställda befattningshavarna uppburo såsom redan nämnts dyrtidstillägg efter 20 procent å hela arvodet. Dyrtidstillägget för statstjänstemännen var emellertid på grund av ovanberörda maximeringsföreskrift i det övervägande antalet fall reducerat till 90 kronor i månaden.² Då man torde kunna förutsätta, att ifrågavarande befattningar i framtiden liksom hittills till övervägande del komma att innehavas av statstjänstemän och därtill sådana i högre löneställning, vill kommittén föreslå, att avlöningen för ifrågavarande befattningar — med undantag dock för befattningen såsom kamrerare i statsutskottet, vilken behandlas i annat sammanhang — fastställs till samma belopp, som under 1933 års riksdag i regel utgick till statstjänstemän, endast med iakttagande av ovanberörda avrundning. I enlighet härmed skulle månadsarvodena bestämmas till:

för sekreterare hos kamrarna och hos statsutskottet (f. n. månadsarvode 1,000 kronor ³)	kronor 1,089
» sekreterare hos konstitutions-, bevillnings-, banko-, första och andra lag- samt jordbruksutskotten (f. n. månadsarvode 800 kronor ³)	» 888
» notarie med sekreterargöromål (f. n. arvode under månad om 30 dagar 600 kronor ³)	» 690.

Enligt kommitténs mening torde de nu nämnda arvodena vara tillräckliga för att åt riksdagsarbetet förvärva fullt kvalificerade tjänstemän både från och utom statsförvaltningen. Härvid förutsättes dock, att nu medgiven rätt till viss ersättning för mistad avlöning i statstjänst kommer att kvarstå oförändrad. Till denna fråga återkommer kommittén i det följande. Vad emellertid angår de tre icke-statstjänstemän, som voro

¹ Sekreteraren hos bevillningsutskottet, assessorn i överståthållarämbetet för uppboordsärenden Gustaf Leijonmarek har här räknats såsom statstjänsteman.

² D. v. s. 20 procent å skillnaden mellan 1,150 kronor och 700 kronor (maximibelopp, å vilket dyrtidstillägg må utgå vid reglerade verk).

³ Exklusive dyrtidstillägg, utgörande under 1933 års riksdag i regel 90 kronor.

anställda hos 1933 års riksdag, skulle dessa, därest de av kommittén föreslagna arvoden godkändes, vid fortsatt anställning hos riksdagen lida viss inkomstminskning, utgörande för andra kammarens sekreterare 111 kronor, för sekreteraren hos konstitutionsutskottet 72 kronor och för notarien med sekreterargöröml hos samma utskott 30 kronor, allt för månad räknat. Till undvikande härav torde det vara skäligt, att nu ifrågavarande tre befattningshavare vid fortsatt anställning å respektive befattningar bibehållas vid de avlöningsförmåner, de uppburo under 1933 års riksdag, så länge de nu för befattningarna föreslagna arvoden utgå oförändrade. Särskilt beslut härom torde böra fattas av riksdagen.

Vad beträffar befattningen såsom kamrerare hos statsutskottet nedsattes vid 1933 års riksdag dagarvodel från 20 till 17 kronor, vilket sistnämnda motsvarar ett månadsarvode av 510 kronor. Härå utgick dyrtidstillägg med 90 kronor, vadan sammanlagda löneförmånerna per månad utgjorde 600 kronor. Ersättning för mistad avlöning i statstjänst har av kamreraren under de senaste riksdagarna uppburits endast med mycket obetydliga belopp. Hos kommittén har kamreraren hos statsutskottet vid 1933 års riksdag gjort framställning i syfte att arvodel för nämnda befattning bleve — i likhet med vad som tidigare varit fallet — bestämt till samma belopp, som kunde varda fastställt för notarie med sekreterargöröml. För sin del har kommittén icke ansett sig kunna förorda bifall till detta förslag, men finner likväl skäl föreslå, att ifrågavarande befattning i lönehänseende likställes med stenograf och förste kanslist. I enlighet härmed skulle månadsarvodel till kamreraren hos statsutskottet fastställas till 648 kronor.

Vidkommande härefter övriga befattningar än de i 4 § avlöningsbestämmelserna avsedda vill kommittén, under erinran att innehavarna av dessa befattningar vid 1933 års riksdag i regel kommit i åtnjutande av dyrtidstillägg efter 20 procent, föreslå, att månadsarvoden bestämmas till de belopp, som framgå av följande sammanställning:

B e f a t t n i n g	1933 års riksdag		Kommitténs förslag	
	Dagarvode (exkl. dyrtids- tillägg)	Motsvarande för månad om 30 dagar (inkl. dyrtidstillägg efter 20 %, dock ej barntillägg)	Månads- arvode	Motsvarande per dag
Notarie (stomnotarie) hos kamrarna } Förste stenograf	22: —	792: —	780. —	26: —
Stenograf } Förste kanslist	18: —	648: —	648: —	21: 60
Kanslist, tillika registrator } Registrator	15: —	540: —	540: —	18: —
Notarie utan sekreterargöromål hos ständigt utskott	14: —	504: —	504: —	16: 80
Korrekturläsare	13: —	468: —	468: —	15: 60
Kanslist	12: —	432: —	432: —	14: 40
Förste vaktmästare hos kamrarna } Postvaktmästare hos kamrarna	11: 50	414: —	414: —	13: 80
Förste vaktmästare hos statsutskottet } Vaktmästare i riksdagens kansli	10: 50	378: —	378: —	12: 60
Annan vaktmästare	9: 50	342: —	342: —	11: 40
Vaktmästarbiträde	4: 50	162: —	162: —	5: 40
Sekreterare hos tillfälligt utskott ... } Sekreterare i riksdagens kansli	Månadsarvode 300: — dock högst 1,200: — för riksdag.	360: —	360: — dock högst 1,440: — för riksdag.	12: —

Såsom framgår av sammanställningen, innebär kommitténs förslag, att gällande grundarvoden skola förhöjas med 20 procent. Ett undantag från denna regel utgör befattningarna såsom notarie (stomnotarie) och förste stenograf, för vilka befattningar kommittén ansett sig böra förorda ett arvode av 780 kronor, vilket belopp utgör det ungefärliga medeltalet av de avlöningsförmåner (inklusive dyrtidstillägg, dock ej barntillägg), som under 1933 års riksdag utgingo till innehavarna av nämnda befattningar.

Enligt gällande avlöningsbestämmelser utgår till den tjänsteman inom kammarens kansli, som av talmannen utses att vid förfall för sekreteraren bestrida sekreterargöromålen inom kammaren och i övrigt biträda sekreteraren, utöver fastställt arvode, särskild ersättning med 150 kronor för månad, dock att arvodet jämte ersättningen ej må överstiga 750 kronor för månad. Enär dyrtidstillägg utgått å ifrågavarande ersättningsbelopp, synes detsamma skäligen böra vid nämnda tilläggs bortfallande förhöjas med 20 procent eller till 180 kronor. Av samma skäl bör förhöjning ske av maxibeloppet för den totala avlöningen från 750 kronor till 900 kronor.

Då det förslag till lönereglering för riksdagens personal, som kommittén ovan framlagt, såsom redan nämnts i stort sett innebär, att löneförmåner skola bibehållas oförändrade, medför förslagets genomförande icke någon nämnvärd förändring i kostnaderna för personalavlöningar.

Kommittén har till övervägande förehaft frågan, huruvida icke i samband med avvecklingen av dyrtidstillägget indragning jämväl borde ske av den rätt till *ersättning för mistad avlöning i statstjänst*, som enligt gällande avlöningsbestämmelser är tillförsäkrad vissa befattningshavare hos riksdagen. Genom en sådan åtgärd skulle den fördelen vinnas, att lönesystemet i alla avseenden bleve enhetligt och lättare att överblicka. Kommittén har emellertid, såsom ock redan antytts, ansett sig icke böra föreslå ett slopande av det nuvarande systemet huvudsakligen endast för att ernå en i och för sig önskvärd enhetlighet och enkelhet. I förevarande fall skulle nämligen detta mål kunna vinnas endast på bekostnad av huvudsyftemålet med avlöningsbestämmelserna, nämligen dessas ändamålsenlighet. Vad särskilt enkelheten beträffar, bör dessutom märkas, att ersättningen ifråga icke i nämnvärd mån komplicerar avlöningssystemet. Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen, ägde före år 1922 samtliga statstjänstemän under ledighet för riksdagstjänstgöring uppbära å statstjänsten utgående avlöningsförmåner med undantag av tjänstgöringspenningar, därvid ifrågavarande avlöningskostnader bestredos av respektive departements eller verks avlöningsanslag. Sedan nämnda år nytt avlöningsreglemente för civilförvaltningen trätt i kraft och däri stadgats, att under ledigheter av angivet slag hela lönen skulle avstås, fann sig riksdagen böra övertaga kostnaderna för ett bibehållande av statstjänstemännen vid deras förutvarande avlöningsförmåner under tjänstgöring hos riksdagen. Den sålunda tillkomna rätten till ersättning för mistade avlöningsförmåner i statstjänst tillerkändes emellertid endast innehavarna av ett fåtal mera ansvarsfulla befattningar, vilka befattningar i regel kunde förutsättas taga befattningshavarnas hela eller huvudsakliga arbetskraft i anspråk. Den motivering, som av 1922 års lönekommitté framfördes för beredande av här avsedda särskilda ersättning och vilken legat till grund för riksdagens beslut i ämnet, måste alltjämt i alla delar anses äga full giltighet. Ersättningen har gjort det möjligt för riksdagen att få sitt behov av kvalificerad arbetskraft från statsförvaltningen tillgodosett. Ett slopande av ersättningen skulle med största sannolikhet äventyra denna möjlighet. Att under sådana omständigheter övergiva detta system har syntts kommittén icke vara tillrådligt.

Enligt kommitténs mening torde det icke utan stora olägenheter låta sig göra att — såsom inom kommittén ifrågasatts — helt enkelt utbyta ifrågavarande ersättning mot en mer eller mindre godtycklig arvodesförhöjning. Genom en sådan anordning skulle nämligen avlöningsbestämmelserna förlora den smidighet och möjlighet till anpassning efter olika individuella förhållanden, som är förenad med det nuvarande systemet därutinnan, att detsamma automatiskt medger högre avlöning åt en statstjänsteman i högre lönegrad än i lägre. Vad angår den förhöjning av arvodesbeloppen, som skulle kompensera förlusten av rätten till ersättning för mistade avlöningsförmåner i statstjänst, är att märka, att densamma komme att

tillfalla samtliga tjänstemän och alltså även sådana, som eventuellt icke alls eller endast i obetydlig utsträckning behöva åtnjuta ledighet från sin statstjänst för riksdagstjänstgöringen. Bland andra skulle samtliga icke-statstjänstemän utan särskild anledning tillerkännas förbättring i lönehänseende. Det torde vid avlöningsbeloppens bestämmande knappast kunna undvikas, att beloppen bliva å ena sidan för höga i sådana fall, då för ett uppdrag kan anlitas yngre tjänstemän i lägre lönegrad, och å andra sidan för låga för att med säkerhet kunna locka högre tjänstemän med för riksdagsarbetet särskilt värdefull erfarenhet och rutin. Sist angivna förhållande skulle givetvis vara ägnat att vid anställandet av nödig personal inskränka valmöjligheten för riksdagens vederbörande organ till en mera begränsad krets av tjänstemän. Rekryteringssvårigheter och fara för icke önskvärd sänkning av sökandes kvalifikationer kunna uppkomma. Uppenbart är vidare, att ett borttagande av rätten till ersättning för mistad avlöning i statstjänst kommer att uppmuntra tjänstemännen att söka i största möjliga utsträckning tjänstgöra å befattning i statstjänst, vilket i allmänhet torde menligt inverka på arbetet såväl i riksdagen som i stats-tjänsten.

Nu påvisade olägenheter skulle visserligen icke omedelbart göra sig fullt gällande, därest de statstjänstemän, som varit anställda hos 1933 års riksdag, vid fortsatt anställning hos riksdagen bibehölles vid den ersättning för mistad avlöning i statstjänst, de under de senaste riksdagarna åtnjutit, i den mån denna icke kompenseras genom arvodesförhöjning. Olägenheterna komme emellertid härigenom endast att undanskjutas för en kortare tid. Nyrekrytering av tjänstemän hos riksdagen förekommer nämligen rätt ofta, och man torde kunna utgå från att i samband med ombyte av tjänstemän förslag skulle framställas om att den nye innehavaren av befattningen skulle erhålla samma löneförmåner som den förutvarande. Härtill kommer, att personliga lönetillägg av här ifrågavarande slag i och för sig måste anses mindre tilltalande, särskilt beträffande arvodestjänster. Betydande svårigheter inställa sig härjämte, då det gäller att rättvist avväga storleken av den ersättning, som bör utgå i de olika fallen. Förhållandena under de senaste riksdagarna kunna icke alltid sägas vara utslagsgivande för den omfattning, i vilken ledighet från statstjänsten måste förekomma under kommande riksdagar.

Ersättning för mistade avlöningsförmåner har under riksdagarna åren 1922—1924 och 1926—1933 utgått jämväl till en icke statsanställd tjänsteman, nämligen assessorn i överståthållarämbetet för uppbördsärenden Gustaf Leijonmarek, vilken tjänstgjort hos bevillningsutskottet, först såsom notarie med sekreterargöromål och sedan såsom sekreterare. Beslut om ersättningen har årligen fattats av riksdagen på hemställan av utskottet och har motiverats med att den av Leijonmarek innehavda tjänsten tillsättes av Kungl. Maj:t, ehuru avlöningen å densamma utbetalas av Stockholms stad. Till undvikande av att i fortsättningen årligen skall be-

höva beslutas i förenämnda ersättningsfråga och andra framdeles möjligen uppkommande liknande fall vill kommittén föreslå, att till 4 § avlöningsbestämmelserna fogas ett tillägg av innebörd, att med statstjänstemän skall i fråga om rätt till ersättning för mistade avlöningsförmåner likställas innehavare av befattning, som tillsättes av Kungl. Maj:t men avlönas av kommun. Enligt vad kommittén inhämtat, är antalet sådana befattningar, vilkas innehavare kunna tänkas ifrågakomma till riksdagstjänstgöring, synnerligen ringa.

Med avseende å det av sekreteraren Holm framlagda förslaget att till 4 § avlöningsbestämmelserna skulle fogas ett nytt andra stycke av innehåll, att befattningshavare, som avsåges i första stycket (d. v. s. sekreterare, notarier med sekreterargöromål och kamreraren i statsutskottet) men icke innehade statstjänst, skulle erhålla viss extra ersättning, vill kommittén slutligen framhålla följande. Förslagsställaren har uppenbarligen tänkt sig, att sagda ersättning skulle utgöra någon slags compensation för att ifrågavarande befattningshavare icke i likhet med statstjänstemän äga uppbära ersättning för mistade avlöningsförmåner. Syftet med förslaget synes dock icke vara att åvägabringa ett utsträckande av förmånen av ersättning för mistad avlöning till andra än statstjänstemän. Enligt förslaget skulle nämligen även personer, som sakna anställning och sålunda icke lida någon inkomstminskning på grund av riksdagstjänstgöringen, ävensom personer med anställning i kommunal eller enskild tjänst, vilken till äventyrs uppehålls vid sidan av riksdagsarbetet, beredas extra ersättning. Kommittén får för sin del bestämt avstyrka en sådan anordning.

Utöver vad ovan nämnts hava ändringar i nu gällande avlöningsbestämmelser icke synts kommittén påkallade.

Kommitténs hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får kommittén
dels framlägga det förslag till avlöningsbestämmelser, som återfinnes i härvid fogade *Bilaga C*,

dels ock föreslå, att med tillämpning i övrigt av avlöningsbestämmelserna avlöning till de personer, som under 1933 års riksdag tjänstgjort såsom sekreterare hos andra kammaren, sekreterare hos konstitutionsutskottet och notarie med sekreterargöromål hos samma utskott, må, så länge de i 1 § avlöningsbestämmelserna föreslagna arvoden för ifrågavarande befattningar gälla, vid fortsatt anställning av dem å respektive befattningar utgå med samma belopp för månad räknat som under nämnda riksdag eller med respektive 1,200, 960 och 720 kronor.

Stockholm den 15 december 1933.

På riksdagens lönekommittés vägnar:

GUSTAF ANDERSSON.

/ Sten Widlund.

*Av 1933 års riksdag godkända***Avlöningsbestämmelser för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m.**

1 §.

Avlöningen utgår till nedanstående befattningshavare med följande belopp:

hos kamrarna:

Sekreterare, månadsarvode	kronor 1,000: —
Notarie (stomnotarie), dagarvode	» 22: —
Förste stenograf, dagarvode	» 22: —
Stenograf, dagarvode	» 18: —
Förste kanslist, dagarvode	» 18: —
Kanslist, tillika registrator, dagarvode	» 15: —
Kanslist, dagarvode	» 12: —
Förste vaktmästare och vaktmästare, som ombesörjer utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter, dagarvode	» 11: 50
Annan vaktmästare, dagarvode	» 9: 50.

A n m ä r k n i n g. Därest viss tjänsteman inom kammarens kansli utses av talmannen att vid förfall för sekreteraren bestrida sekreterargöromålen inom kammaren och i övrigt biträda sekreteraren, utgår till sådan tjänsteman, utöver dagarvode, särskild ersättning med 150 kronor för månad, dock att dagarvode jämte berörda ersättning ej må överstiga 750 kronor för månad.

hos statsutskottet:

Sekreterare, månadsarvode	kronor 1,000: —
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål, dagarvode	» 20: —
Kamrerare, dagarvode	» 17: —
Registrator, dagarvode	» 15: —
Kanslist, dagarvode	» 12: —
Förste vaktmästare, dagarvode	» 10: 50
Vaktmästare, dagarvode	» 9: 50.

hos konstitutions-, bevillnings-, banko-, första och andra lag- samt jordbruksutskotten:

Sekreterare, månadsarvode	kronor 800: —
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål, dagarvode	» 20: —
Annan notarie, dagarvode	» 14: —
Kanslist, dagarvode	» 12: —
Vaktmästare, dagarvode	» 9: 50
Vaktmästarbiträde, dagarvode	» 4: 50.

hos tillfälligt utskott:

Sekreterare, månadsarvode kronor 300:—,
vilket arvode dock ej må överstiga 1,200 kronor för riksdag.

i riksdagens kansli:

Sekreterare, månadsarvode kronor 300:—,
vilket arvode dock ej må överstiga 1,200 kronor för
riksdag.

Korrekturläsare, dag arvode » 13:—
Vaktmästare, dag arvode » 10: 50.

2 §.

Månads- och dag arvode beräknas från inträde i tjänstgöring samt utbetas vid utgången av varje månad och sista gången efter slutad tjänstgöring.

3 §.

Månads- och dag arvoden upphöra:

för kamrarnas sekreterare, notarien och förste stenograferna samt två kanslister hos vardera kammaren, första vaktmästarna hos kamrarna och de vaktmästare, som ombesörja utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter, ävensom för en vaktmästare hos vardera kammaren, sedan fjorton dagar efter riksdagens avslutande tilländagång;

för en å tryckeriavdelningen anställd vaktmästare, sedan 30 dagar, samt för övriga å riksdagens kanslis tryckeriavdelning anställda tjänstemän och vaktmästare, sedan en tid av 25 dagar efter riksdagens slut förflutit; och

för övrig personal med den dag, då tjänstgöringen för en var av dem slutar.

4 §.

Utöver de i 1 § fastställda arvoden äga följande tjänstemän, därest de äro innehavare av statstjänst, nämligen sekreterarna hos kamrarna och i de ständiga utskotten, notarier, vilka tillika förrätta sekreterargöromål, till ett antal av fyra i statsutskottet och en i vart och ett av de övriga ständiga utskotten, ävensom kamreraren i statsutskottet, rätt till ersättning med två tredjedelar av vad vederbörande befattningshavare visat sig hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av de till statstjänsten hörande avlöningsförmånerna.

Ersättning, varom nu förmåles, utbetas vid utgången av varje månad och sista gången efter slutad tjänstgöring.

5 §.

Den efter riksdagens slut för tjänstemännen i tryckeriavdelningen anslagna avlöning, utgörande vedergällning för korrekturläsning samt tillsynen å tryckning och expediering av alla sådana riksdagshandlingar, vilka icke före riksdagens avslutande hinna tryckas och till expedition befordras, med undantag av registret över kamrarnas protokoll och bihanget därtill, får icke utbetas förr än det ifrågavarande arbetet blivit behörigen fullbordat; och skola vaktmästarna för dem tillagd avlönings åtnjutande vara skyldiga att, så länge tryckningen av riksdagshandlingarna efter riksdagens slut fortgår, förrätta alla de göromål, som därav påkallas.

6 §.

Innan sista andelen av här omförmålt arvode eller ersättning må utbetalas, skall det vara behörigen styrkt, att vederbörande tjänsteman i föreskriven ordning avlämnat ej mindre de utskottens särskilda arkiv tillhörande böcker och handlingar, som dessa tjänstemän under riksdagen haft om händer, än ock de böcker, som från riksdagens bibliotek blivit till dem utlånade.

7 §.

Vid slutet av varje riksdag må till vardera av de under hela riksdagen i kamrarna anställda förste vaktmästarna och till de kamrarnas vaktmästare, som ombesörja utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter, utbetalas ett belopp av 50 kronor. Därjämte må, jämväl vid slutet av varje riksdag, till en var av de vaktmästare och vaktmästarbiträden, vilka efter klockan elva e. m. tjänstgjort vid aftonplena, utbetalas en extra ersättning av fyra kronor för varje gång sådan tjänstgöring ägt rum.

8 §.

Genom kanslideputerades försorg och på sätt desamma äga närmare bestämma skola upprättas vederbörliga register för varje lagtima riksdag mot av kanslideputerade bestämda arvoden av högst 4,000 kronor för registrens upprättande och korrekturläsning samt högst 500 kronor åt en kontrollant av samma arbete, allt för riksdag, som varar minst fyra månader. För riksdag, som pågår kortare tid, må ifrågavarande arvoden kunna av kanslideputerade minskas i skälighets omfattning.

9 §.

Då inom ständigt utskott behov föreligger att för behandlingen av visst eller vissa ärenden tillkalla utom utskottets kansli stående person att biträda utskottet ävensom då fråga är om ersättning åt tjänstemän och betjante i särskilt eller sammansatt utskott, skall utskottet beträffande ersättning åt sålunda tillkallat biträde eller sålunda anställd kanslipersonal inhämta kanslideputerades yttrande, innan hos kamrarna förslag i ämnet avgives.

10 §.

Ovanstående bestämmelser förbliva gällande, intill dess riksdagen annorlunda beslutar.

Övergångsbestämmelser.

1. Avlöningen till sekreteraren i riksdagens kansli må för 1933 års lagtima riksdag utgå med ett månadsarvode av 400 kronor, vilket arvode dock ej må överstiga 1,600 kronor för hela riksdagen.

2. Kanslideputerade må äga vid slutet av 1933 års lagtima riksdag använda högst 500 kronor till biträde vid utarbetande och expediering av riksdagsbeslutet.

Bilaga B.

Sammanställning, utvisande den ersättning i form av månads- eller dag-arvode, som från och med nedan angivna år utgått till den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen.

(Tecknet = angiver, att någon ändring i arvodet icke skett.)

	1912	1918	1919	1923	1933
<i>Hos kamrarna:</i>					
Sekreterare, månadsarvode	750 —	=	1,000 —	=	=
Notarie (stomnotarie), dagarvode (fr. o. m. 1923)	—	—	—	22 —	=
Förste stenograf, dagarvode (före 1923 förste notarie)	18 —	=	22 —	=	=
Stenograf, dagarvode (före 1923 notarie)	15 —	=	18 —	=	=
Förste kanslist, dagarvode	14 —	15 —	18 —	=	=
Kanslist, tillika registrator, dagarvode (före 1923 registrator)	11 —	13 —	15 —	=	=
Kanslist, dagarvode	8 —	10 —	12 —	=	=
Förste vaktmästare och vaktmästare, som ombesörjer utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter, dagarvode	¹ 6 —	7 ⁵⁰	10 —	=	11 ⁵⁰
Annan vaktmästare, dagarvode	5 —	6 ⁵⁰	8 —	=	9 ⁵⁰
<p><i>Anmärkning.</i> Därest viss tjänsteman inom kammarens kansli utses av talmannen att vid förfall för sekreteraren bestrida sekreterargöromålen inom kammaren och i övrigt biträda sekreteraren, utgår till sådan tjänsteman, utöver dagarvode, särskild ersättning med 150 kronor för månad, dock att dagarvudet jämte berörda ersättning ej må överstiga 750 kronor för månad (fr. o. m. 1923).</p>					
<i>Hos statsutskottet:</i>					
Sekreterare, månadsarvode	650 —	=	900 —	1,000 —	=
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål, dagarvode	15 —	=	20 —	=	=
Kamrerare, dagarvode	15 —	=	20 —	=	17 —
Registrator, dagarvode	11 —	13 —	15 —	=	=
Kanslist, dagarvode	8 —	10 —	12 —	=	=
Förste vaktmästare, dagarvode	5 ⁵⁰	7 —	9 —	=	10 ⁵⁰
Vaktmästare, dagarvode	5 —	6 ⁵⁰	8 —	=	9 ⁵⁰
<i>Hos konstitutions-, bevillnings-, banko-, första och andra lag- samt jordbruksutskottet.</i>					
Sekreterare, månadsarvode	600 —	=	800 —	=	=
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål, dagarvode	15 —	=	20 —	=	=

¹ Före 1917 åtnjöt dock icke första kammarens postvaktmästare detta högre vaktmästararvode.

	1913	1918	1919	1923	1933
Annan notarie, dagarvode	10 —	12 —	14 —	=	=
Kanslist, dagarvode.....	8 —	10 —	12 —	=	=
Vaktmästare, dagarvode.....	5 —	6 50	8 —	=	9 50
Vaktmästarbiträde, dagarvode	—	—	—	—	4 50
<i>Hos tillfälligt utskott:</i>					
Sekreterare, månadsarvode	400 —	=	500 —	² 300 —	=
<i>I riksdagens kansli:</i>					
Sekreterare, månadsarvode	250 —	350 —	400 —	³ =	² 300 —
Registrator och kanslist, månadsarvode	200 —	250 —	300 —	¹ —	—
Föreståndare för tryckeriexpeditionen, dagarvode	20 —	21 50	28 —	⁴ =	—
Korrekturläsare, dagarvode	10 —	11 50	13 —	=	=
Motläsare, dagarvode.....	9 —	10 50	¹ —	—	—
Vaktmästare.....	5 50	7 —	9 —	=	10 50

¹ Befattningen utesluten ur avlöningsbestämmelserna.

² Arvodet begränsat till 1,200 kronor för riksdag.

³ Arvodet begränsat till 1,600 kronor för riksdag.

⁴ Befattningen utesluten ur avlöningsbestämmelserna genom beslut av 1930 års riksdag.

Anmärkning. Till en var av vaktmästarna utgick under 1928—1932 års riksdagar en tillfällig gratifikation av 1 krona för varje tjänstgöringsdag. Under 1931 och 1932 års riksdagar utgick härjämte till en var vaktmästare, som före respektive riksdags början tjänstgjort minst 6 riksdagar, en särskild avlöningsförbättring av 30 öre för varje tjänstgöringsdag, utan rätt att därå erhålla dyrtidstillägg.

*Bilaga C.***Förslag**

till

Avlöningsbestämmelser för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m.

1 §.

Avlöningen utgår från och med början av 1934 års riksdag till nedanstående befattningshavare med följande belopp för månad:

hos kamrarna:

Sekreterare	kronor 1,089: —
Notarie (stomnotarie)	» 780: —
Förste stenograf	» 780: —
Stenograf	» 648: —
Förste kanslist	» 648: —
Kanslist, tillika registrator	» 540: —
Kanslist	» 432: —
Förste vaktmästare och vaktmästare, som ombesörjer utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter	» 414: —
Annan vaktmästare	» 342: —

Anmärkning. Därest viss tjänsteman inom kammars kansli utses av talmannen att vid förfall för sekreteraren bestrida sekreterargöromålen inom kammaren och i övrigt biträda sekreteraren, utgår till sådan tjänsteman, utöver arvode, särskild ersättning med 180 kronor för månad, dock att arvodet jämte berörda ersättning ej må överstiga 900 kronor för månad.

hos statsutskottet:

Sekreterare	kronor 1,089: —
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål	» 690: —
Kamrerare	» 648: —
Registrator	» 540: —
Kanslist	» 432: —
Förste vaktmästare	» 378: —
Vaktmästare	» 342: —

hos konstitutions-, bevillnings-, banko-, första och andra lag- samt jordbruksutskottet:

Sekreterare	kronor 888: —
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål	» 690: —
Annan notarie	» 504: —
Kanslist	» 432: —
Vaktmästare	» 342: —
Vaktmästarbiträde	» 162: —

hos tillfälligt utskott:

Sekreterare kronor 360:—,
vilket arvode dock ej må överstiga 1,440 kronor för riksdag.

i riksdagens kansli:

Sekreterare kronor 360:—,
vilket arvode dock ej må överstiga 1,440 kronor för riksdag.

Korrekturläsare » 468:—

Vaktmästare » 378:—.

2 §.

Arvode beräknas — — — tjänstgöring.

Vid beräkning av arvode för del av månad räknas månaden till 30 dagar.

3 §.

Arvodena upphöra:

för kamrarnas — — — tilländagång;

för en — — — förflutit; och

för övrig — — — slutar.

4 §.

Utöver de i 1 § fastställda arvodena äga följande tjänstemän, därest de äro innehavare av statstjänst eller av befattning, som tillsättes av Kungl. Maj:t men avlönas av kommun, nämligen — — — avlöningsförmånerna.

Ersättning, — — — tjänstgöring.

5 §.

Den — — — påkallas.

6 §.

Innan — — — utlånade.

7 §.

Vid — — — rum.

8 §.

Genom — — — omfattning.

9 §.

Då — — — avgives.

10 §.

Ovanstående — — — beslutar.

Reservation

av herrar *Akerberg, Bäcklund och Eriksson*, vilka ansett, att kommitténs förslag och hemställan bort hava följande avfattning:

Kommitténs förslag.

De av bankoutskottet för kommitténs arbete uppdragna riktlinjerna gå i första hand ut på större enkelhet och enhetlighet i grunderna för avlöningarnas beräkning. I anslutning härtill har kommittén inriktat sig på en i huvudsak teknisk revision av gällande avlöningssystem. Denna begränsning av kommitténs uppgift synes vara desto mera naturlig, som frågan om avlöningsförmånernas storlek nyligen prövats av riksdagens besparingskommitté och personalkostnaderna på dess förslag icke oväsentligt nedbringats av 1933 års riksdag genom personalindragningar och reducering av dyrtidstillägget. Lönekommittén har för sin del funnit den vid nämnda riksdag sålunda reducerade lönenivån vara i stort sett väl avvägd. Med hänsyn härtill har kommittén ansett sig böra vid behandlingen av frågan om lönesystemets förenkling utgå från att de avlöningsförmåner, som åtnjutits under 1933 års riksdag, böra i stort sett bibehållas oförändrade, om än avvikelser från denna regel i vissa fall, såsom närmare framgår av det följande, syntts böra ske.

Med avseende å — — — beloppen (se sid. 14—15).

I samband med avvecklingen av dyrtidstillägget bör jämväl genomföras en *avveckling av den ersättning för mistad avlöning i statstjänst*, som enligt 4 § avlöningsbestämmelserna utgår till innehavarna av vissa befattningar, därest dessa äro statstjänstemän. Såsom motivering härför får kommittén anföra följande.

Det för här ifrågavarande grupp befattningshavare gällande lönesystemet med avlöningsförmånerna uppdelade i dels arvode, dels ersättning för mistad avlöning i statstjänst lider av en betydande oformlighet. Att ett dylikt system kunnat uppstå är oförklarligt, om man inte hade möjlighet att se tillbaka på dess historiska ursprung. Före år 1922 hade, som framgår av den lämnade redogörelsen, samtliga statstjänstemän vid ledighet för riksdagstjänstgöring rätt att vid sidan av arvodet för riksdagsarbetet bibehålla sina för statstjänsten utgående löneförmåner med undantag av tjänstgöringspenningarna. När denna rätt upphörde, inställde sig självklart vissa övergångssvårigheter. De tjänstemän, som under de närmast föregående åren anlitats av riksdagen, voro vana vid den dubbelavlöning, som

dittills betraktats som skälig. Om de i fortsättningen hänvisades till de av riksdagen anvisade arvoden utan en väsentlig höjning av dessa, skulle för dem en betydande inkomstminskning hava inträtt, med den naturliga påföljden att många i riksdagsarbetet väl insatta och högt skattade tjänstemän ej längre stode till riksdagens förfogande. I det läge, som härigenom uppstod, erbjöde sig två möjligheter att säkerställa en för riksdagen tillfredsställande rekrytering: å ena sidan att genomföra en reglering av arvoden, å andra sidan att åt de tjänstemän, som för riksdagsarbetets skull nödgats utverka ledighet från ordinarie statstjänst, bereda ersättning för den därav betingade nedsättningen i deras löneinkomster. Den förra lösningen hade utan tvivel varit den mest rationella. Det senare alternativet, som — visserligen modifierat att avse endast vissa befattningshavare — riksdagen, förmodligen av bekvämlighetsskäl, på förslag av 1922 års lönekommitté stannade för, måste betraktas som ett provisorium. Men ett provisorium måste förr eller senare avvecklas. Enligt kommitténs mening torde tiden nu vara inne att skrida till en definitiv reglering av dessa förhållanden.

Kommittén kan ej finna de skäl, som av 1922 års lönekommitté anförts till förmån för det nuvarande systemet, giltiga för all framtid. Den smidighet, som systemet av dess förespråkare tillagts, existerar endast på papperet. I verkligheten hava under årens lopp mycket starka klagomål just beträffande bristande smidighet framförts mot systemet, anmärkningar, som ej så lätt låta sig tillbakavisas. Naturligtvis måste en viss generalisering vidlåda varje lönesystem. Detta gäller även det av kommittén här nedan förordade. Den fördel, som beträffande det nu gällande systemet ansetts bestå däri, att det automatiskt medgiver högre avlöning åt en statstjänsteman i högre lönegrad än i lägre, kan kommittén ej godtaga som någon dominerande förtjänst. Principen om lika lön för lika arbete bör ju ej alldeles förkastas, när det gäller att utmäta ersättningen till riksdagens tjänstemän. Samma lön bör sålunda enligt kommitténs mening utgå, vare sig innehavarna av befattningarna äro statstjänstemän eller icke. Och arvoden böra vara så avvägda, att de utan varje som helst tillägg motsvara skälig ersättning för tjänstemännens arbete.

Å andra sidan vill kommittén kraftigt understryka nödvändigheten av att arvoden tilltagas så, att de göra det möjligt för riksdagen att förvärva den högsta möjliga grad av expertis. Kommittén inser också, att om man vill tillförsäkra sig denna möjlighet på grundval av ett likformigt uppbyggt system, så som här tänks, en och annan tjänsteman kan komma att erhålla en avlöning, som ej är motiverad av hans kvalifikationer. Men denna risk är ej så stor, att den bör avskräcka riksdagen från att göra försöket. Enligt kommitténs mening bör det vara möjligt att inom ramen av nuvarande kostnadssumma, ja, i det långa loppet till en betydligt lägre kostnad, konstruera en lönestat, som ger större rättvisa och större likformighet, men ändå tillförsäkrar åt riksdagen den högt kvalificerade arbets-

kraft, som den anser sig behöva. Man torde därvid lämpligast böra utgå från en uppskattning av de krav, som kunna ställas på vederbörande befattningars innehavare. Om det anses, att för uppehållandet av en viss befattning kräves t. ex. byråchefs kompetens, bör lönen sättas i överensstämmelse härmed, dock med tillägg av ett skäligt belopp, avsett att ersätta befattningshavaren för det obehag och den direkta uppoffring, som kunna vara förenade med att under en del av året avbryta den ordinarie stats-tjänsten. På utmätningen av ersättningsbeloppet blir det beroende om tjänsterna hos riksdagen skola locka tillräckligt kvalificerade sökande. Kommittén håller före, att de belopp, som äro upptagna i dess nedan framlagda förslag, äro så avvägda, att de möjliggöra en tillfredsställande rekrytering. Å andra sidan medger ju systemet lätt nog en höjning, antingen generellt eller på vissa poster, om svårigheter i en framtid skulle uppstå.

Innan kommittén — — — multipel av 10. (se sid. 15—16).

Vid bestämmande av arvodesbeloppen för de olika befattningarna bör såsom en särskild grupp behandlas sådana, som avses i 4 § avlöningsbestämmelserna, nämligen sekreterarna hos kamrarna och de ständiga utskotten samt notarier med sekreterargöromål och kamreraren hos statsutskottet. Beträffande denna grupp bör nämligen, såsom redan framhållits, avveckling ske icke blott av dyrtidstillägget utan även av ersättningen för mistade avlöningsförmåner i statstjänst. Av de sammanlagt tjugo befattningar, som tillhöra denna grupp, innehades vid 1933 års riksdag endast tre, nämligen befattningarna såsom sekreterare i andra kammaren, sekreterare hos konstitutionsutskottet och notarie med sekreterargöromål hos samma utskott, av icke-statstjänstemän, medan övriga sjutton uppehöllos av statstjänstemän.¹ De icke statsanställda befattningshavarna uppburo såsom redan nämnts dyrtidstillägg efter 20 procent å hela arvodet. Dyrtidstillägget för statstjänstemännen var emellertid på grund av ovanberörda maximeringsföreskrift i det övervägande antalet fall reducerat till 90 kronor i månaden. Ersättningen för mistad avlöning i statstjänst varierade däremot högst avsevärt, beroende dels på den olika omfattning, i vilken befattningshavarna åtnjutit ledighet från statstjänsten, och dels på storleken av deras lön i statstjänst. Avlöningsförmånerna uppgingo under 1933 års riksdag — därvid såsom ersättning för mistad avlöning upptages det högsta och lägsta belopp, som i genomsnitt per månad utgått till innehavarna av respektive befattning — till följande belopp, nämligen:

¹ Sekreteraren hos bevillningsutskottet, assessorn i överståthållarämbetet för uppbörds-ärenden Gustaf Leijonmarck har här och i det följande räknats såsom statstjänsteman.

	An- tal	Månads- arvode	Dyrtids- tillägg	Ersättning för mistad avlöning i statstjänst		S u m m a	
				högst	lägst	högst	lägst
för sekreterare hos kamrarna och hos statsutskottet:							
statsanställda	2	1,000	90	629	225	1,719	1,315
ej statsanställd.....	1	1,000	200	—	—	1,200	
för övriga sekreterare:							
statsanställda	5	800	90	532	165	1,422	1,055
ej statsanställd.....	1	800	160	—	—	960	
för notarier med sekreterar- göromål:							
statsanställda	9	600	90	505	0	1,195	690
ej statsanställd.....	1	600	120	—	—	720	
för kamreraren hos statsut- skottet:							
statsanställd	1	510	90	0		600	

Anmärkas bör i detta sammanhang, att i sådana fall, då statstjänsteman helt eller delvis uppehållit sin statstjänst, han därjämte uppburit avlöning jämväl å denna. I vad mån de icke statsanställda tjänstemännen åtnjutit inkomst av annat arbete än riksdagstjänsten undandraget sig kommitténs bedömande.

I anslutning till vad kommittén ovan anfört angående storleken av den avlöning, som bör utgå å här ifrågavarande befattningar, har kommittén funnit sig böra föreslå, att månadsarvodena för dessa — med undantag dock för befattningen såsom kamrerare i statsutskottet, vilken behandlas i annat sammanhang — fastställas till följande belopp, nämligen:

för sekreterare hos kamrarna och hos statsutskottet (f. n. månadsarvode 1,000 kronor ¹)	kronor 1,260
för sekreterare hos konstitutions-, bevillnings-, banko-, första och andra lag- samt jordbruksutskotten (f. n. månadsarvode 800 kronor ¹)	» 1,050
för notarie med sekreterargöromål (f. n. arvode under månad om 30 dagar 600 kronor ¹).....	» 825

De sålunda föreslagna arvodena innebära en avlöningsförhöjning för icke statsanställda innehavare av de tre ifrågavarande befattningarna med respektive 60, 90 och 105 kronor. För det stora flertalet statsanställda befattningshavare innebär förslaget en större eller mindre lönereducering. Beträffande två statsanställda notarier med sekreterargöromål, vilka under

¹ Exklusive dyrtidstillägg, utgörande under 1933 års riksdag i regel 90 kronor.

1933 års riksdag åtnjutit ingen eller högst obetydlig ledighet från stats-tjänsten, skulle dock de föreslagna arvoden med omkring 135 kronor per månad överstiga de under sagda riksdag uppburna avlöningsförmånerna. Frånsett sistnämnda ojämnheter, som emellertid synes vara att hänföra till särskilda förhållanden av mera tillfällig art, torde de föreslagna arvoden få anses medgiva en såvitt möjligt rättvis avvägning av avlöningsförmånerna mellan statsanställda och icke statsanställda befattningshavare.

Vad beträffar — — — 648 kronor (se sid. 17).

Såsom redan nämnts, skulle de ifrågasatta arvodesbeloppen för flertalet av de senast hos riksdagen anställda statstjänstemännen vid fortsatt anställning innebära en nedsättning av avlöningsförmånerna. Till undvikande härav och för att underlätta övergången till det nya systemet har det syntts kommittén vara skäligt, att de vid 1933 års riksdag anställda statstjänstemännen må, så länge de föreslagna arvoden utgå oförändrade, vid fortsatt anställning å respektive befattningar bibehållas vid ungefär de avlöningsförmåner, som under nämnda riksdag tillkommo dem. I sådant syfte böra ifrågavarande tjänstemän tillerkännas rätt att åtnjuta ersättning för mistad avlöning i statstjänst till högst ett så stort sammanlagt belopp för riksdag, att detsamma tillsammans med det nya arvodet i det närmaste motsvarar vad som enligt 1933 års avlönings- och dyrtidstilläggsbestämmelser skulle hava utgått i form av arvode, dyrtidstillägg och ersättning för mistade avlöningsförmåner i statstjänst. Härvid bör nämnda ersättning sättas lika med medeltalet av de belopp, som utgått under de senaste riksdagarna, samt endast de riksdagar medräknas, under vilka befattningshavaren innehåft samma befattning i såväl statstjänst som riksdagstjänst som under 1933 års riksdag. I nedanstående sammanställning äro beträffande en var av ifrågavarande befattningshavare under 1933 års riksdag intagna uppgifter å *dels* ifrågavarande medeltalsbelopp för under senaste riksdagar uppburen ersättning för mistad avlöning, *dels* den föreslagna arvodesförhöjningen — frånsett den del därav, som motsvarar kompensation för dyrtidstillägget (90 kronor) — för månad och för hel riksdag om 5 1/2 månader, *dels ock* nyssnämnda ersättning reducerad med arvodesförhöjningen. De i sista kolumnen angivna beloppen utvisa sålunda vad ifrågavarande befattningshavare skulle äga under en och samma riksdag högst uppbära i ersättning för mistade avlöningsförmåner i statstjänst.

	Ersättning för mistad avlöning i stats-tjänst (medel-tal för de senaste riks-dagarna) ¹	Föreslagen löne-förhöjning ²		Ersättning efter avdrag av löneförhöj-ningen (för hel riksdag)
		per månad	för riksdag om 5 ¹ / ₂ mån.	
<i>Sekreterare hos kamrarna och hos statsutskottet.</i>				
Berggren	(3) 1,166	170	935	231
Thorstenson	(5) 3,506	»	»	2,571
<i>Övriga sekreterare.</i>				
Leijonmarck	(4) 2,905	160	880	2,025
Westling	(5) 994	»	»	114
Thulin	(1) 2,821	»	»	1,941
Björkholm	(1) 2,924	»	»	2,044
Idar	(5) 2,469	»	»	1,589
<i>Notarier med sekreterargöromål.</i>				
Tottie	(5) 191	135	743	—
Ekeroth	(5) 2,622	»	»	1,879
Borgström	(3) 1,961	»	»	1,218
Löwbeer	(5) 130	»	»	—
Göransson	(2) 1,939	»	»	1,196
Widlund	(3) 1,154	»	»	411
Walin	(2) 1,937	»	»	1,194
Ericsson	(3) 1,057	»	»	314
Beckman	(1) 2,208	»	»	1,465
<i>Kamrerare hos statsutskottet.</i>				
Nissen	(5) 249	48	264	—

Enligt kommitténs förslag skulle sålunda rätten till ersättning för mistad avlöning i statstjänst begränsas dels till angivna tjänstemän, dels ock till angivna belopp för riksdag räknat. I den mån ledighet under kommande riksdagar icke skulle erfordras i samma utsträckning som under de senaste riksdagarna, minskas givetvis ersättningen i motsvarande mån. Ersättningen skulle såsom tidigare utgå med två tredjedelar av de avstådda förmåner. — Den av kommittén föreslagna anordningen är visserligen ägnad att under en övergångstid medföra vissa ojämnheter i fråga om avlöningsbeloppen. Dessa komma emellertid i samband med nyrekrytering av personal att successivt försvinna. Liknande ojämnheter vidlåda för övrigt det nuvarande systemet. Särskilt beslut rörande ovan föreslagna ersättning synes böra fattas av riksdagen. Därest kommitténs förslag vinner bifall,

¹ Inom parentes äro i kolumnen angivna det antal riksdagar, som medeltalen avse.

² Skillnaden mellan föreslagna arvodesbelopp och under 1933 års riksdag uppburen avlöning i form av arvode och dyrtidstillägg.

bör nuvarande 4 § uteslutas ur avlöningsbestämmelserna och i samband därmed nummerbeteckningen å efterföljande paragrafer ändras. Förslag i nu angivna avseenden framläggas av kommittén i det följande.

Vidkommande — — — 900 kronor. (se sid. 17—18).

Utöver vad nu nämnts hava ändringar i gällande avlöningsbestämmelser icke synts kommittén påkallade.

Då det förslag till lönereglering för riksdagens personal, som kommittén ovan framlagt, innebär, att löneförmånerna för den vid 1933 års riksdag anställda personalen skola vid fortsatt anställning utgå med i stort sett oförändrade belopp, medför förslagets genomförande vid oförändrad personaluppsättning icke någon nämnvärd förändring i kostnaderna. Allteftersom befattningshavare med rätt till ersättning för mistade avlöningsförmåner i statstjänst ersättas med nya befattningshavare, komma emellertid rätt betydande besparingar att ernås.

Kommitténs hemställen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får kommittén

dels framlägga det förslag till avlöningsbestämmelser, som återfinnes i härvid fogade *Bilaga*;

dels ock föreslå, att följande hos 1933 års riksdag anställda tjänstemän, så länge de i 1 § avlöningsbestämmelserna föreslagna arvoden för av dem då innehavda befattningar gälla, må vid fortsatt anställning å respektive befattningar, utöver sagda arvoden äga rätt till ersättning med två tredjedelar av vad befattningshavarna visat sig hava på grund av tjänstgöring hos riksdagen avstått av de till statstjänsten hörande avlöningsförmånerna, dock sammanlagt högst till nedan angivna belopp för riksdag, nämligen

kanslirådet G. H. Berggren	kronor	231
statskommissarien A. G. Thorstenson	»	2,571
assessorn G. Leijonmarek	»	2,025
förste kanslisekreteraren E. A. Westling	»	114
hovrättsassessorn O. G. Thulin	»	1,941
e. o. hovrättsassessorn S. H. H. Björkholm	»	2,044
förste kanslisekreteraren S. J. M. Idar	»	1,589
kanslirådet O. G. Ekeröth	»	1,879
sekreteraren A. K. Borgström	»	1,218
sekreteraren J. H. Göransson	»	1,196
revisorn S. O. Widlund	»	411
t. f. hovrättsfiskalen A. G. Walin	»	1,194
sekreteraren K. H. Ericsson	»	314
t. f. hovrättsfiskalen N. Beckman	»	1,465;

skolande ersättning, varom nu förmäles, utbetalas vid utgången av varje månad och sista gången efter slutad tjänstgöring.

Förslag

till

Avlöningsbestämmelser för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m.

1 §.

Avlöningen utgår från och med början av 1934 års riksdag till nedanstående befattningshavare med följande belopp för månad:

hos kamrarna:

Sekreterare	kronor 1,260:—
Notarie (stomnotarie)	» 780:—
Förste stenograf	» 780:—
Stenograf	» 648:—
Förste kanslist	» 648:—
Kanslist, tillika registrator	» 540:—
Kanslist	» 432:—
Förste vaktmästare och vaktmästare, som ombesörjer utdelningen av postförsändelser till kamrarnas ledamöter	» 414:—
Annan vaktmästare	» 342:—.

Anmärkning. Därest viss tjänsteman inom kammars kansli utses av talmannen att vid förfall för sekreteraren bestrida sekreterargöromålen inom kammaren och i övrigt biträda sekreteraren, utgår till sådan tjänsteman, utöver arvode, särskild ersättning med 180 kronor för månad, dock att arvodet jämte berörda ersättning ej må överstiga 900 kronor för månad.

hos statsutskottet:

Sekreterare	kronor 1,260:—
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål	» 825:—
Kamrerare	» 648:—
Registrator	» 540:—
Kanslist	» 432:—
Förste vaktmästare	» 378:—
Vaktmästare	» 342:—.

hos konstitutions-, bevillnings-, banko-, första och andra lag- samt jordbruksutskotten:

Sekreterare	kronor 1,050:—
Notarie, som tillika förrättar sekreterargöromål	» 825:—
Annan notarie	» 504:—
Kanslist	» 432:—
Vaktmästare	» 342:—
Vaktmästarbiträde	» 162:—.

hos tillfälligt utskott:

Sekreterare kronor 360:—,
 vilket arvode dock ej må överstiga 1,440 kronor för riks-
 dag.

i riksdagens kansli:

Sekreterare kronor 360:—,
 vilket arvode dock ej må överstiga 1,440 kronor för riks-
 dag.

Korrekturläsare » 468:—
 Vaktmästare » 378:—.

2 §.

Arvode beräknas — — — tjänstgöring.

Vid beräkning av arvode för del av månad räknas månaden till 30 dagar.

3 §.

Arvodena upphöra:

för kamrarnas — — — tilländagång;

för en — — — förflutit; och

för övrig — — — slutar.

4 §.

Den — — — påkallas. (= 5 § i 1933 års avlöningsbestämmelser).

5 §.

Innan sista andelen av här omförmält arvode må utbetalas, — — — (= 6 § i 1933 års avlöningsbestämmelser) — — — utlånade.

6 §.

Vid — — — rum. (= 7 § i 1933 års avlöningsbestämmelser).

7 §.

Genom — — — omfattning. (= 8 § i 1933 års avlöningsbestämmelser).

8 §.

Då — — — avgives. (= 9 § i 1933 års avlöningsbestämmelser).

9 §.

Ovanstående — — — beslutar. (= 10 § i 1933 års avlöningsbestämmelser).